

मराठीचा विकास : महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्था
(महाराष्ट्रशासन पुरस्कृत)
एल्फिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय,
३, महापालिका मार्ग,
धोबीतलीव, मुंबई - ४००००१
रजि नं. एक १६०९४ (मुंबई)

दूरध्वनी : २२६५३९६६ / फॅक्स : २२६३१३२५
Email rmvs_mumbai@yahoo.com

निवेदन

महाराष्ट्र राज्याचे सांस्कृतिक धोरण २०१० अंतर्गत मराठी भाषेतील प्रतिमुद्राधिकाराची (कॉपीराइटची) मुदत संपलेले दुर्मिळ ग्रंथ महाजालावर उपलब्ध करून द्यावे असे म्हटले आहे. त्यानुसार मराठी भाषा विभागाच्या आदेशाप्रमाणे (शासननिर्णय क्र. रासांधो १०१२/ प्र. क्र./ २०१२/भाषा-३ दि. २८ मार्च २०१३) राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे असे ग्रंथ आणि नियतकालिके महाजालावर उपलब्ध करून देण्याचा प्रकल्प राबवण्यात येत आहे.

ह्या प्रकल्पांतर्गत उपलब्ध होणारे ग्रंथ व नियतकालिके प्रतिमुद्राधिकार अधिनियमाची मुदत उलटलेले असल्याने सार्वजनिक स्वरूपात उपलब्ध आहेत. ही सामग्री विविध ग्रंथालयांनी जतन करून ठेवल्यामुळेच आज आपल्याला उपलब्ध होत आहे.

सदर पुस्तके अथवा नियतकालिके जशी उपलब्ध होत जातील तसे त्यांचे संगणकीकरण करून जनतेला ती उपलब्ध करून देण्यात येतील. ह्या ग्रंथांच्या / नियतकालिकांच्या पीडीएफ प्रती आपण विनामूल्य उतरवून घेऊ शकता. असे करताना आपण खालील सूचना लक्षात घेऊन त्यांचे पालन करावे.

०१. सदर ग्रंथांच्या पीडीएफ प्रती ह्या वैयक्तिक वापरासाठी विनामूल्य उतरवून घेता येतील तसेच इतरांनाही विनामूल्य देता येतील. पण कोणत्याही कारणासाठी त्याचा व्यावसायिक वापर करता येणार नाही.
०२. सदर ग्रंथांचे दुवे इतरांना देताना त्यासाठी कोणतीही रक्कम आकारता येणार नाही.
०३. पीडीएफ प्रतींवर असलेली राज्य मराठी विकास संस्थेची मुद्रा आपणास काढता येणार नाही.
०४. आपल्या अभ्यासासाठी, संशोधनासाठी ह्या सामग्रीचा उपयोग करताना आपण योग्य तो श्रेयनिर्देश केला पाहिजे.

वरील अटीचा भंग झालेला आढळल्यास कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

स्पष्टीकरण : सदर सामग्री ही केवळ ऐतिहासिक दस्तऐवज म्हणून उपलब्ध करण्यात आली असून ह्या सामग्रीतून व्यक्त होणारी मते, विचारसरणी इ. त्या त्या लेखक, संपादक इ. कर्त्यांची आहे. त्यांपैकी कोणतेही मत, विचारसरणी इ. ह्यांचा पुरस्कार महाराष्ट्र शासन, मराठी भाषा विभाग, राज्य मराठी विकास संस्था ह्यांपैकी कुणीही करत नसून त्या त्या मताचे वा विचारसरणीचे दायित्व उपरोक्त विभागांवर असणार नाही.

॥ श्री ॥

काव्येतिहास-संग्रह.

भुजतरूचनच्छायां येषां निषेव्य महौजसां
जलधिरसना मेदिन्यासीदसावकुतोभया ।
स्मृतिमपि न ते यान्ति क्षमाया विना यदनुग्रहम्
प्रकृतिमहते कुर्मस्तस्मै नमः काविकर्मणे ॥

राजतरंगिणी.

पुस्तक १०. डिसेंबर, सन १८८७. अंक १२.

प्रकाशक (एडिटर)

जनार्दन बालाजी मोडक, बी. ए.

व

काशिनाथ नारायण साने, बी. ए.

मासिक पुस्तक

पुणें येथें

ज्ञानप्रकाश छापखान्यांत छापिलें,

किंमत ८ आणे.

विक्रीस तयार.

खाली लिहिलेली उपयुक्त व मनोरंजक पुस्तके ही आमचे आफिसांत विक्रीस तयार आहेत. खाली लिहिल्याप्रमाणे रोख पैसा पाठविला असतां पाठविण्यांत येतील.

काव्येतिहास-संग्रहाचे व्यवस्थापक.

अनुक्रम नंबर.	ग्रंथाचें नांव.	किंमत.	ट०	हां०.
	ऐतिहासिक ग्रंथ.	रुपये. आ०	आ०	पै.
१	पेशव्यांची बखर	१ ४	३	०
२	झाऊसाहेबांची बखर	१ ०	१	६
३	शिवछत्रपतीचें चरित्र	१ ०	१	६
६	श्रीमंत सेबाजी महाराज व राजाराम महाराज यांचीं चरित्रे }	१ ०	१	६
७	साष्टीची बखर. *	० ४	०	६
८	ब्रम्हेंद्र स्वामीचें चरित्र. *	० ५	०	६
९	विठ्ठल शिवदेव विचूरकर यांचो ज्योती बखर	० २	०	६
१०	थोरले शाहूमहाराज यांचें चरित्र.	१ ०	१	६
१०	पंत प्रभाण यांची शकावली *	० ६	०	६
१३	श्रीमंत छत्रपति धाकटे रामराजे व बाक-दे शाहूमहाराज यांचीं चरित्रे }	१ ०	१	६
१४	पाणिपत येथील घोर संग्रामाची बखर	० ८	०	६
१५	खड्याच्या स्वारीचो बखर	० ४	०	६
१६	नागपूरकर भोंसल्यांचो बखर	१ १२	२	०
१८	होळकरांची कैफियत.	१ ६	२	०
१९	श्रीमंत झाऊसाहेब यांची कैफियत	० ६	०	६
२०	दाभाडे सेनापति व गायकवाड यांचो हकीकत	० ८	०	६
२१	श्रीमंत नारायणराव पेशवे यांचो बखर कारभारी पक्षाच्या हकीकतसुद्धां }	० २	०	६
२२	राजनीति महार रामरावकृत	० १२	१	०

मराठी कविता.

३	मुक्तेश्वरकृत महाभारत वनपर्व.	२ ०	२	६
५	वामन पंडित प्रकरणें ४५	२ ०	२	६
११	मोरोपंतकविकृत प्रकरणें ५५ भाग १ ला.	२ ०	२	६
१२	अनेककविकृत प्रकरणें १७ भाग १ ला. बिल्हण चरित्र-विठ्ठलकविकृत. *	० २	०	६
१७	अनेककविकृत भाग २ रा प्रकरणें ४२	२ ०	२	६
२२	मोरोपंतकविकृत-प्रकरणें २१ भाग २-रा	२ ०	२	०

पोंच.

सन १८८५ ते १८८७ पैकीं.

रु० आ०.	रु० आ०.
श्री० रा० रा० आनंदराव साहेब	रा० रा० ना० वि० गोडबोले ... ४-६
पंवार ... ५-६	,, ,, से० मुलांक ला० ठाणे ... ४-६
,, ,, दादासाहेब प्रतिनिधी ... १३-२	,, ,, खं० भि० बेलसरे ... ३-०
,, ,, ह० म० पंडित ... ३-६	,, ,, ना० चि० मोने ... २-०
प्रोफेसर बा० प्र० मोडक ... १०*	,, ,, वा० वि० लेले ... ३-०
राव साहेब श्री० म० काळे ... ३-६	,, ,, कृ० ह० चिटणीस ... २-८
रा० रा० रा० दि० फडके ... ३-६	,, ,, से० ने० ला० अकोळनेर. २-६
,, ,, मो० ना० जोशी ... ३-६	

सन १८८८ पैकीं.

श्री० रा० रा० आनंदराव साहेब पंवार ३-६	रा० रा० से० ने० ला० अकोळनेर. २-६
,, ,, ,, ह० पंडित ... ३-६	,, ,, व्यं० गो० भोगले ... ४-६
राव साहेब श्री० म० काळे ... ३-६	,, ,, से० ने० ला० विटे ... २-६
,, ,, रा० ना० पंडलीक ... ३-०	,, ,, से० ने० ला० पंडरूर ... ४-६
रा० रा० से० ने० वाई ... ३-६	,, ,, से० ने० ला० मलहापर. ४-६

* ११ ११३ रुपयांची अलियावदल जमा असत.

विषयक्रम.

मराठी कविता.

अनेककविकृत भाग-३ रा-

राजारामप्रासादीकृत पदे व मराठी अनेककविकृत

कविता भाग ३ रा शुद्धिपत्र २५३-२६४

मुखपत्र, अनुक्रमणिका १-४

रामदासकृत-अभंग, ज्ञान बालबोध, पदे, भुपाळी,

आरती १४९-१५२

रामदासकृत रामायणाचे मुखपत्र, अनुक्रमणिका .. १-४

शुद्धिपत्र १-६

पंतविठ्ठलेन गर्जेद्रचंपू : मुखपत्रम् १-२

संस्कृत काव्ये.

मंलानिठ्ठविरचितः गजेन्द्रचंपू : ४१-४८

अनेके नीलकंठदीक्षितकृत कविचिंतनं चारणम्.

स्तोत्रं २३५-२३८

लघुकाव्यानि-अनुक्रमणिका व शुद्धिपत्र .. १-८

पद ३४.

भाग्यहीन मां देवकी या नालीवर.

दत्तात्रेय चतुराक्षरी मंत्र महा सर्वासी ॥

जय हा करान करणे जाणुनि नर तनु परवासी ॥ भुवपद ॥

दत्त बोलतां सहज जीवा हाईल आनंद ॥

दरिद्र दुःख ही जाऊनि विलया होसी मुखकंद ॥

दम्येंतीसम पावसि की पुण्य श्लोक पद ॥

दबडुनि अज्ञान जड तम हें करि ससंवाद ॥ १ ॥

तात जगाचा जो त्या गांवा त्रिगुणात्मक दत्ता ॥

तापस जन विश्रांति स्थाना हर्षद जो संत ॥

ताल स्वर सह गानप्रिय यत्सर्वात्मकसत्ता ॥

तारक नत-सुख कारक करि जो षड्रिपुंच्या घाता ॥ २ ॥

त्रेधा सर्व निवारण होई पाहतां सुचरित्रे ॥

त्रेपंनामर्थे युगम कामि अध्याय पहा नेत्रे ॥

त्रैलोक्य विष्णु ब्रह्मात्मक हं तोषति शमिपत्रे ॥

त्रेसटां वरि एक अशा हि कळी तुज या स्तोत्रे ॥ ३ ॥

यश प्रभूचें भावें गावें रूप हि तें ध्याय ॥

यमदंड हि मग सहजें निरसे धरितां ही सोय ॥

यवटें निज सुख दे गुरू जैसे मीनातें तोय ॥

यत्सुख राजारामो लीन प्रासादिक होय ॥ दत्तात्रेय ० ॥

पद ३५.

राधा आली कृष्णाजवळी रथ त्याणें लोटिला हो ॥ भुवपद ॥

गोकुळांत ब्रीडा करितो गोपाळासि लपणीं धरितो ॥

शांत करे न करी धरितो हात लावि गोटिला हो ॥ १ ॥

अक्रूराच्या करण्या ऐशा नंदासि आवडल्या कैशा ॥

यशोदेला तरि या ऐशा काय बुद्धि खोटिला हो ॥ २ ॥

त्यागुनियां आपुल्या पतिला शरण आल्या ज्या श्रीपतिला ॥

बाटे त्याणीं माझ्या मतिला ब्रह्मरस घोटिला हो ॥ ३ ॥

गाईल्या ज्या सुख सदासि कृष्ण कया प्रिय ज्यां त्यासी ॥

राजारामो लीन दासी प्रसादाच्या कोटिला हो ॥ राधा आली ० ॥ ४ ॥

पद ३६.

दत्तराज गुरो सुखधामा सतत कृत औदुंबर विश्रामा ॥ भुवपद ॥

पडतिल कोणिं आंति न कामा स्त्री सुत काका मामा ॥ १ ॥
 कोण दुजा दबडी भवपामा सुंदर मेघश्यामा ॥ २ ॥
 कां रे प्रसाद राजारामा विनवी पावन नामा ॥ दत्तराज० ॥ ३ ॥

पद ३७.

दत्तात्रय श्रीपद या चालीवर.

जनिं भले भले बहु तरले अनुसरले भजनिं त्यजुनि योग
 विविध भोगा म्हणति जनार्दन सनातना सुगम विचार ह्यच ॥ ध्रुवपद ॥
 सतत राम कृष्ण हा वदनि जप हे करुणाघन हरि यदुपते
 मंदरधर कुंदरदन सुंदर विश्रांति हृदया पश्यापरा रमावरा करुनि असाच
 नाच ॥ १ ॥

ज्ञानदेव नामदेव तुकया नाय कमाल कबीर नरहरी
 रंगनाथ आनंदमूर्ति जयराम रामदास केशव हे हि पांच ॥ २ ॥
 म्हणुनि सार साधनांत नाम चि गा सतत निज सुखद जन हो ॥
 राजारामी लीन प्रासादिक सुलाभ लाभ लांचला चुकवुनि काळ जाच ॥
 जनिं भले भले ॥ ३ ॥

पद ३८.

हरि मला बहुत घाई जाच या चालीवर.

पंढरी दिनाची मय जीत सुखदायक कृष्णिनायकाय विभो जो सतत
 उरगाय नांदे ॥ पंढरी० ॥ ध्रुवपद ॥
 द्विज शूद्र हि भोळे वाकरी । जाति पार्थि वरती माधुकरि ॥
 खाति अमृत ते मानुनि भाकरी । वर मिरच्या मिळव्या हि कांदे ॥ १ ॥
 किती भीमा पाहतां नर जाहती । बिण्णु चि ते होऊनि राहती ॥
 खेच्छा हि लीचरते इद गमती । धन्य ते हि खगेंद्र खांदे ॥ २ ॥
 राजारामी रत प्रासादिक । म्हणति निजभजनाचि शिक ॥
 जिच्या करितां पतकारितां साधक अधिक अधिक सत्संग सांदे ॥ पंढरी दि० ३

पद ३९.

हो सावध मनुजा लौकरी । वय पल जाय घडी ॥ ध्रुवपद ॥
 नेणुनि संसृतिचें ओझे । किति माझे माझे ॥
 म्हणसि तुझे तुज परि साजे । मन काहिं न लाजे ॥
 वय दवडिसि दुर्मिळ खाजे । श्रुतिदुंदुभि वाजे ॥ चाल० ॥
 नायकसि म्हणुं तुज काय पथ जाण ।
 लाभोनिपां व्यर्थ होतें नरदेहाचें ठाण ।

दारापुत्र मारिताति वचनाचे बाण ।
 हें कां प्रिय तुज घर घर प्राण्या दष्टि करीं उघडी ॥ १ ॥
 झमलेकीं अथवा नाको । नेतिल तुज पहा कीं ॥
 करितिल धन झांकाझांकी । पापपुण्य बाकी ॥
 दारासुत तुजला टाकी । हें मनि तू स्मर कीं ॥ चाल ० ॥
 ठेवितिना कोणी तवें गेली पांची पांच ।
 लुक्षे कर्म तुजपाशीं त्यासि येतो नाच ॥
 बरें पाहें मागें पुढें तेथें मोठा नाच ।
 अनुताप मनीं धर धर प्राण्या वसविल काळ जडी ॥ २ ॥
 अम्मल मायेचा मोठा । करिल तुझा तोटा ॥
 जरि अससी धाटा मोठा । या वितभर पोटा ॥
 साठि फिरवी पसरुनि ओंठा । क्षण नाहिं विसोटा ॥ चाल ॥
 परि बोल मनीं सितें त्यजुनियां हट ।
 तरि भवजल-तमिं होईल पहांट ।
 राजारामीं लीन दिसे प्रासादिका वाट ।
 भगवंत यश मनि भर भर प्राण्या ॥
 पावसि पैल-थडी । हो सावध मनुजा लौकरी ॥ ३ ॥

पद ४०.

यदुराया ही लाज तुम्हांला ॥ ध्रुवपद ॥
 कोठें गुंतलासि द्वाकलासी । आला समय हा दृषिकेशी ॥
 तुजविण मी हें सांगुं कोणासि । देवा धांव आतां गहजप झाला ॥ १ ॥
 दीनवत्सल हि ब्रिदावळी गाजे । अनायाचा नाय नाम तुज साजे ॥
 बोल परिस हे दयाघना नक्षे । सवे परि आह्वां तुमचा दुमाला ॥ २ ॥
 भ्रमरासि जैसा असे मकरंद । तेवि तुम्हांविणें आह्वां सुखकंद ॥
 राजारामीं लीन प्रासादिका छंद । पुरवाया हरि धांडनि आला ॥
 यदुराया ही ० ॥ ३ ॥

पद ४१.

कारे हरी मसि जाडं न देसी । जारे घरिं हरि कां हट घेसि ॥
 थारे नाहित काय तुम्हांसि । बा रे पतिभय फार आह्वांसि ॥ १ ॥
 जाई समजाविती कृष्णाला । आह्मी वाट धरावी कशाला ॥
 तो हि गोकुळीं पालनवाला । साही त्रिभुवनपालनवासि ॥ २ ॥
 हाय हाय सोडीं पदर जातो धामी । खाय खाय नवनीत घरिं घरिं नामी ॥

काय काय म्हणुनि वदुं राजारामी । जाय जाय सदनीं प्रासादिक येसी ३

पद ४२.

देवा कोण आतां तारी । धुंदी शाली दरबारी ॥ भ्रुवपद ॥
 झांडव तुज म्हणति खासा । दवडिसि त्यांतें वनवासा ॥
 छळी निशि येउन निह्वासा । परि तो पावे सुग्रासा ॥
 गोपी अनुसरल्या रासा । बिरहें देसि नयां त्रासा ॥
 आवडे तुज कुब्जा नारी । देवा कोण आतां तारी ॥ १ ॥
 तन्मुखि बकि कुचविष घांटी । मानिसि देवकीसम पोटी ॥
 ज्याचीं आचरणें खोटीं । वदविसि तेषुनि शतकोटी ॥
 कीर्तनि नारदरति मोठी । धड त्या न मिळे लंगोटी ॥
 असि काय चाल तुझी भारी । धुंदी शाली दरबारी ॥ २ ॥
 त्कां जे भक्त विभो केले । ते विचित्र करिते शाले ॥
 कोणीं पशूंतें बोलविलें । अमृत मृततिं सेवविलें ॥
 कन्ये पुंस्व चि लेवविलें । मृतपितरांतें जेवविलें ॥
 मारुनि कां उठवा घारी । धुंदी शाली दरबारी ॥ ३ ॥
 अघटित-घटन-पटु देवा । नकळत लीलेचा ठेवा ॥
 इच्छि मन निज धन दिन ठेवा । यातें पादिं कां न च ठेवा ॥
 वद या राजाराम सेवा । पुरवि प्रासादिक हेवा ॥
 घेउनि दाद भवा वारी । धुंदी शाली दरबारी ॥ ४ ॥

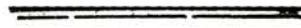
पद ४३.

प्रियधाम बहुतकाम तुजसि राम फुकाचा ।
 कां २ नाठविसी तूं हा उपदेश सुखाचा ॥ भ्रुवपद ॥
 ज्याचा पाय पडतां दगड दिव्यकाय शाला ।
 वानुं काय स्वसुख दापक रघुराज याला ॥ १ ॥
 ऋषि-संग धरुनि रंग धनुभंग करोनी ॥
 अयोध्येस ये रमेश जनकजसि वरोनी ॥ २ ॥
 गेल्या वक्त हें चि तक्त न मिळे नक्त दिव्यानें ॥
 हारिसि आवडे भक्त बहु आसक्त मनानें ॥ ३ ॥
 तरले भावुक किति दावुं चरित कां हो कळेना ॥
 असुनि ठाउक तुज हा उपाय कां हो जडेना ॥ ४ ॥
 एक गोड नाम जोड सकळ सोड मदासी ॥
 राजारामी लीन प्रासादीक पदासी ॥ प्रियधाम बहुत ० ॥ ५ ॥

पद ४४.

काय मनाला संशय गमला सांग मला रघुराया रे ॥ ध्रुवपद ॥
 रुचिर मधुर कटु आग्ल कळाया चाविलीं बोरें निज दंतें रे ॥
 पक्षिउच्छिष्ट कशास आणिन मी रमाधवा तुज खाया रे ॥ १ ॥
 क्षुधित असाल वनांत म्हणवुनि बहु फिरलें जगदीशा रे ॥
 धांवत आज परि भासतसे मज श्रम गेले कीं बांयां रे ॥ २ ॥
 राजारामी लीन प्रासादिक मग तीं बोरें भक्षितसे रे ॥
 भाग्याचि हें सुरगण म्हणाति असा प्रसाद मिळाला रे ॥ काय मनाला सं० ॥३॥

समाप्त.

पृष्ठांक. ओळ. अशुद्ध.

शुद्ध.

दिघली. ईश्वर
माया पूर्ण प-
टली, तुटली
ममता, छेदि
अहंता. अमृति-
श्वर दास म्ह-
णोनि पाणि
आपुला " अ
सा "न तुळे."
ससून शवड-
पर्यंत निराळा
पाठ एका प्र-
तीत ओढ.

११	५	ब्रम्हा	ब्रम्हा
"	९	आविर्भाव	आविर्होत्र
"	१२	गृहक	गृहक
"	१०	देवहुती	देवहूति
"	११	शाहुसेन	शाहाहुसेन
१३	१३	हरिभक्ति	हरिभक्त
"	२५	सुरज त	सुरज रत
१५	११	दावी	दावी
१०	१६	प्रत्यक्षा	प्रत्यक्ष
"	१७	प्रार्थिता	प्रार्थिता
११	११	पणत्वता	पुणत्वता
१२	७	कुलदेवते	कुलदेवते
१३	१३	पूर्ण	पूर्ण
"	१०	तज्ञा	तज्ञा
"	११	करण	करण
१६	१२	सुतसेवकांत	सुतभूत्यांमधि
		भुतळी	भुतळि
१०	२५	पडतां	पडतां
५१	२५	राघादित्यास	रघ्वादिकांस
"	३३	कलीमाजि	कलींत
५२	१२	सकाळी	सकळी
५३	३	अजमेरी	अजमेरी
५४	११	दोर्दण्डे	दोर्दण्डे
"	२०	हि नमती	हिनमती
५५	८	मुंबइचा	मुंबैला
"	१४	माहूळें बरवें	माहूळे बरवे
"	"	ते सन्निध	ते सन्निध

पृष्ठांक.

ओळ. अशुद्ध.

शुद्ध.

५५	१६	त्यांच	त्यांचे
५६	६	लपो	लयो
५८	२१	निगमाज्ञा	निगमाज्ञा
६१	१५	अपिर्जे	अपिजे
६२	२८	वैष्णवी	वैष्णवी
६३	१२	पाहों	पाहो
"	१८	वांभोजिनीची	अंभोजिनीची
"	२७	हें	हे
६९	१	रयतेचा	रयतेचा
"	४	नसत्या	नसती
"	२८	निकटी	निकटी
६७	६	सुमते	सुमती
"	१०	अपुल	अपुलें
"	२२	परस्त्रीया	परस्त्रीया
"	१३	पै	पै
६८	१२	एणि	एण
"	२१	बहु बरे	बहु बरे
"	२४	वचनामाजि	वचनामाजि
६९	३	अपणाहनि	अपणाहनि
"	९	हुजरातीत	हुजरातीत
७०	२८	शंभूराज	शंभूराज
७१	११	भूलीकी	भूलीकी
"	२८	व्यासांनी	व्यासांनी
७२	१३	कमळपंक्तिचे	कमळपंक्तिचे
"	१,	देती वना	दे जीवना
७४	९	साधला	साधला
७५	१३	संसारहेतु	संसारहेतू
"	२१	कुसुमांच	कुसुमांच
"	१२	विधे	वधे
"	१६	मलिन	मिलित
"	१९	लसता	लसता
"	२१	सुकुळी	सुकुळी
७६	४	वनदहन	दवदहन
"	१९	प्रत्यपकारपेक्षा	प्रत्युकारपेक्षा
"	२२	हरि करी	हरिकरी
७७	१५	अप्रातिथी रं-	अप्रातिथी रं-
"		गुनी	रंगुनी
"	१७	कीं विधीं	कियाविधीं
"	१९	राजहंसा	राजहंस
७८	८	विस्फाटन	विस्फाटित

मराठी अनेकविकृत कविता भाग ३ रा.

शुद्धिपत्र.

पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१	४	आरिसा	आरसा	३०	१३	मरणासी	मरणासि
"	११	जे	जे	"	१८	निशिदिनीं	निशिदिनीं
"	२५	बहुत	बहुत	"	२६	ध्यान	या ध्यान
२	२	नंतरे	नंतर	"	२७	भ्रकु टि	भ्रुकुटि
"	६	तो पूर्ण	जो पूर्ण	"	२७	सुखदटी	सुखदिठी
"	२२	पुढे	पुढें	३१	५	अलख	अलक
६	४	चववा जा	चववा जो	३२	४	ब्रह्मसना-	ब्रह्मसनातन
"	२०	म्हणुनि	म्हणुनी	"	४	तन वृंद	नंदनवनीचा
"	३२	संधि	संधी	"	५	मत्स्य मत्सितें	मत्स्य कच्छ ते
"	२१	ऐकुनिया	ऐकुनियां	"	६	पाहुनि	हे शब्द मुखें
११	४	पूजा	पुजा	"	"	हंष्टी	च नकोत
१२	८	परिहरि	परिहरं	"	"	देखुनि	देखुनि हृदय-
"	१०	नीध हे	नीधि हा	"	"	काष्टि	सुमुडी काष्टि
"	१४	ऐसा परि	ऐशापरि	"	७-८	वडाळ होउनि	सुडाळ मौ-
"	२१	ऐसें	केले	"	"	धुमाळ	किक्कमाळ
"	२४	देय	देव	"	८	साल	शाल
१४	१८	बहुत	बहुत	"	"	"	मलानवदन
१६	३०	बाधनार्थ	बाधनार्थ	"	१२	सलज्जगतितें	अति अस्व-
१७	२	घेत	देत	"	"	"	स्थ होउनी
"	३०	झडकरी	झडकरि	"	१५	ते मुनिवर	तो मुनिवर
"	३२	पंथ	पांथ	"	"	विरहसर्प	विषयसर्प
१८	१	रंध	रोध	"	२२	दत	त्वारित
२०	७	घृतसुधा	घृतसुधा	"	२२	सुनेला मंडप	सुनेला स्वयें
"	१७	जिवि	जिवि	"	"	"	घेउनी कडे
"	२५	जिविचें	जिविचें	"	"	"	मुलांला मंडप
२१	२३	मारुति तें	मारुतितें	"	२७	बुडीशी	बुडीशी
२३	१८	करुणा	कारुणा	"	२८	धीट	धीट
"	११	सूध	सूध	"	२९	न तुळे	" केवढि गोष्टी
"	२८	भवनेत्रा	भुवनेत्रा	"	"	"	काटि लंगोटा,
२५	३	धावोनिया	धां गोनियां	"	"	"	काठिण काळ
२८	७	कांति	कांता	"	"	"	मज, प्राप्त जा-
"	२५	वख्खहीनउदका	वख्खहीनउदका	"	"	"	हला, कपटी
"	३१	आसनी	आसनी	"	"	"	हरिणें, अपटी
२९	२४	घेधित	घेत	"	"	"	"
"	"	अभिवास	अधिवास	"	"	"	"

पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
७९	१५	दिस	दिसे	९८	१९	गुरुभिः	गुरुभिः
८०	२२	गुफिल्यांचे	गुफिल्यांचे	९९	१०	बाहुमंजरी	बाहुमंजरी
"	२३	बंधपरिपरित	बंधपरिपरित	"	२२	लवली की	लवली कि
८१	२८	पागदारखरसें	पागदारखरसें	१००	१३	भेडवि झोंप	भेडवि झोंप
८२	९	नखांही	नखांही	"	"	कीं	वीं
"	१०	नांव हि ना	जेंवी ना	१०२	१५	बोलतों	बोलतें
८३	२१	हंसनसे	हंसतसे	"	११	निर्हास्य तर	निर्हास्यते
८४	३	स्वपीती	स्वपिती	१०३	१०	मानिली	वानिली
"	२८	दादंडव्य	दादंडव्य	"	२१	सदृशी	सुदृशी
"	१०	तांडवी	तांडवी	१०५	१५	आवभूता	आवभूता
"	११	खांडवमध्यपां-	खांडव म-	"	१०	नानाजनदशी	नानाजनदशी
"	"	डवी	ध्यपांडवी	१०७	७	तरुणाजन्मचे	तरुणाजन्मचे
८७	५	समरुध्याम	समरुध्याम	"	१९	केशर	केसर
"	२०	व्यंग	व्यंग	१०९	७	ज्योत्स्ना	ज्योत्स्नी
"	२१	"	"	११२	२१	ओघे	पोषे
"	२५	"	"	"	२६	ते	तें
८८	२१	फार निथ	फार निथ	११३	२०	हाससाती	हाससाती
८९	१	महिवरांपेक्षां=	अहिवरां-	"	२३	पद्म रमाप्रहारी	प्रधरमाप्रहारी
"	"	सर्वराजांपेक्षां	पेक्षां-सर्प-	"	"	भृगाक्षिचें	एणाक्षिचें
"	"	"	राजांपेक्षां	"	२४	प्रसे	प्रसे
"	११	अश्रित	अश्रित	"	१०	तडिलेत	तडिलेत
"	१५	परमार्थ	परार्थ	"	"	सुरभामि मी	सुखसाधनी
"	१३	निकटी-जवळी निकट-जवळ	"	११४	२	ह	हा
१०	१४	देणाणाऱ्या	देणाऱ्या	"	११	गथुरापुरी	मथुरापुरी
"	२०	गाजे	हाजे	"	१६	जावुनी	जाउनी
११	५	दानविधीविषयीं	दानविधि	"	२८	माणि इलासुता-	पाणिरि-
"	२८	पाटीर	पटीर	११५	७	या-	लासुताया.
"	"	अहिला	अहीला	"	"	मानें	वानें
"	"	खळ=	खळ;	"	१८	दिली	दीली
१४	१३	पूज्याचा	पूज्याचा	"	१,	झोंपे	झोंपे
"	१७	चित्कृति	चित्कृति	११६	२	दंतविटि	दंतवीटि
"	३०	आखुसें=	आखुसें=	"	३३	३	५
"	"	उदगासारखें	उदगासारखे	"	२८	संध्या०	संध्या.
१५	१५	काळीं	काळिमा	"	२९	वृद्धि	वृद्धि
"	१८	चित्तालयांत	चित्तालया	११७	३	५	हा अंक मु-
"	१२	तुझेविना	तुझेविना	"	"	ळींच नको	
"	२२	कश इमानी	कश मानी	"	५	कातादृष्टि	कांतदृष्टि
२६	१५	साधूचे	साधूचे	"	१८	कुवेरलक्ष्मी	कुवेरलक्ष्मी
"	२६	सं	सं०	"	३१	एकतंड वहाणें	होणें
२८	११	तदवधि	तदवधि	"	३२	रूप	या

पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
११८	१	कंड	कडू	११०	६	कृष्ण त्यक्षर	कृष्णेत्यक्षर
११९	३	हृदयीं	हृदय्जीं			दोन यासम	दोन यांसम
"	७	अकारण	कारण	१११	१६	जंघाजानरु	जंघाजानूरु
"	१५	संचारी	संचारी भाव	"	२०	अभदी	अभेदी
"	२१	नायिका वृत्तांत	नायिकावृत्तांत	"	२२	ही	हि
"	३२	ठेवी	चावी	"	२८	सकळ ही	सकळ हि
१२१	१०	गतपरिचयेमी	गतपरिचयासी	"	"	अनेक ही	अनेक हि
"	२०	विप्रलंभशृंगार	विप्रलंभशृंगार	११२	२४	त्यजुनि	त्यजुनी
१२२	३	भ्रम हि जगे	भ्रंग हि तगे	११३	१७	त्याज	त्याज्य
"	२४	स्तनांही	स्तनांहीं	"	१८	हे	हैं
१२३	५	वरतून	बाहेरून	"	२४	संपूर्ण	संपूर्ण
"	१५	गण असें ग- णितो	गण असें णितो	"	३१	शास्त्रा	शास्त्रां
१२४	९	साधितो	सांगतो	"	३२	घातिले	घातिलं
"	"	वाटला	वाटला	१२४	६	त्यांचियां	त्यांचिया
"	११	स्वर्गाचें	स्वर्गाचें	"	२१	निर्याण	निर्याण
"	१७	नायिकेचें	नायिकेचे	"	२४-२५	वर्ण अक्षर	वर्ण=अक्षर
"	३०	निविडअमृता- हरी	निविडअ- मृताहारी	"	२७	हंगीस अहं- भावास	शांतीस अ- भावास
१२५	१५	ह्यांचा	ह्यांचा	"	२८-२९	अमंत्र अवि- चारी	अमंत्र=अ- विचारी
"	२०	वाने स्तवे	वाने स्तवे	"	३०	जगदिंदिरेशी	जगईंदिरेशी
१२६	२०	जे	जी	"	३१-३२	प्रस्तुत स्त्री वृत्तांत	प्रस्तुत स्त्री- वृत्तांत
"	२१	भिति	भीति	१२५	४	स्वयाचे आपु- ले	स्वयाचे आपुले ग-
"	२८	कमळा चि	कमळाचि				मतानें
"	३१	सौदामनी वि- लसितापरि	सौदामि- नीविल- सितापरि	"	१५	नीरजाचें क- मळाचें	नीरजाचे कमळाचे
१२७	२३	कशी	कशि	"	१६	सहारी ती	संदारी ती
१२८	३	वाणली	वाणालि	"		आपदा दूर करीं	आपदा दूर करीं
"	१५	जलधिकन्यका नयननीर ज्याचें	जलधिक- न्यकानय- ननीरजाच	"	२५	करून	करून
"	१८	संहारिती	संहारिं ती	१२६	१८	त्रिचरणाचा	तिसऱ्या चरणाचा
"	२२	बहुसुरदुमाचे	बहुसुरदुमांचे	१२७	६	संतापदी	संतापदीं
"	२३	बळी	बळी	"	९	श्रीमारमण जो	श्रीईंदिर- मण क्षीरनि-
१२९	१३	जलधिपी	जलधिची			क्षीरधिनिवासी	धीनिवासी
"	१७	बाहे	बाहें	"	३१	अशीं	अशी
				"	३२	उत्तमूं	उत्तमू

अनेककविकृत कविता भाग ३ रा.

(२६३)

पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१३८	४	नृप सिंहासनि	नृपति आसनि	१६७	११	शुद्ध ते	शुद्ध तो
"	२८	ही	हि	"	२४	कटु	पटु
१४०	८	तंव	तव	१६८	२९	अगराचि	अमरांचे
"	१७	किती कंठु	किति कंठु	"	३०	नशती	नाशती
१४२	२	सुनू	सुनु बा	"	३३	चक्रददा	चक्रगदा
"	२७	श्रीवत्सलांछन	श्रीवत्सलांच्छन	१६९	७	वल्यागद	वल्यांगद
१४३	२२	उत्तर	उत्तर	"	२०	स्वर्ग	भर्ग
"	२४	पडलें	पडलें	१७०	२१	करी	करीं
"	२५	हि अंबु	सुख तें	"	३३	सहस्राक्षा का	सहस्र नयन न
१४५	१३	भेटो	भेटों	१७१	३	दोघांचे	दोघांचे
१४६	३२	बोलविशी	बोलवीसी	१७७	४	माडुनि	मांडुनि
१४७	१७	ओपिलें	आपिलें	"	१५	पहात	पाहत
"	१९	जाऊनि	जाउनि	१८०	३२	माळावया	भाळावया
"	३३	च सुबहु	चि पुण्य बहु	१८१	१३	मान त्यजी	भान त्यजी
१४८	१४	[बहु] गज- भार	गज यां फार	१८२	२३	अश्वघाटिका - वृत्त	अश्वघाटि- कावृत्त
१५१	४	धुंडुनियां	धुंडांन्यां	१८३	६	सुतधनार्वावया- नथर्हत्तुस	सुतधनविष यानर्थहेतुस
"	५	[मधु]	[दाधि]	"	१७	नसतां	असतां
१५३	२	पहा डाल	चि बालांट	"	२१	कायक्लेश	कायक्लेश
१५४	२३	गाधिप	गाधिज	"	३३	जागृतस्वप्नु - पुसी	जागृतस्व- प्रसुप्ति
१५५	४	भीष्कृति	चीष्कृति	"	१	नारायणसुतकृत	नारायणकृत
"	"	फूट्कृति	फूट्कृति	"	७	गळीं	गळां
"	२०	आम्हा मीन	आम्ही दीन	"	८	वानिता	वानितां
१५६	२	मूढा	मूढा	"	१०	नारायणसुतकृत	नारायणकृत
"	४	सावरी	सांवरी	"	२५	किती	किति
"	५	वाराही निशि	वारा ही न	"	"	वर्णु न	वर्णुन
"	"	रे अणून	शिरे अणून	"	"	वेदनाना	वेद नाना
"	१५	तूं	त्या	"	१	नारायणसुतकृत	नारायणकृत
"	१७	गुढारल्या	गुढारला	"	२५	खोली लाहानशी	खोलि लहानशी
"	२२	सुबाहु	सुबाहु	"	२२	विणतांना	विण ताणा
१५७	२४	निष्ठक	निःशंक	"	२७	कनकनाभ-जन कबिर	कनकनाभ -जनक विर
"	"	किंकरानीं	किंकरानीं	"	३	कां शीस	काशीस
१५९	२२	घरिचे	वरिचे	"	७	प्राप्तमोहरा सरस	प्राप्तमोह रासरस
"	३२	म्हणे ऊठ घे-	येईं म्हणे ऊनि ये त्या हरीतें	"	३०	त्यांची	त्यांची
१६०	९	स्वशूर	श्वशूर				
१६२	५	देइज	देइज				
१६३	१९	पियूषापरी	पियूषापरी				
१६५	५	शुद्धनुभवास	शुद्धनुभवास				

पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठांक.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
२०२	२८	पदारिस	पदरि	२१२	१६	करुनि करुणा-	करुनि क-
२०३	२२	त्याचे	त्याचे			लवाला	रुणा कर-
२०५	२	नि दैत्यखळ	दैत्यखळ				णालवाला
"	"	जथुनि	जथुनि	"	१७	नेदी कदापि च	नेदी कदा-
२०६	८	खुलेल	खुलले			रणा	पि चरणा
"	१३	बाजंभ्यांचा बाजा	बाजंभ्या- चे बाजे	"	२५	तनूतें	तनू ते
२०७	३	थिजले	थिजलें	"	२६	धनगे (स्व)	धनगेह-
२०८	२४	संती	संती			हहानि	हानि
"	२५	तेथें	तिथें	"	२८	दे आपुली श्लोक-दे	आपुली
२०९	११	नव्हे	नव्हे	"	३०	श्लोक-खगतनू	खगतनू
"	"	खाता	खाता	"	३२	मन्मभव्य काय	मन्मभव्य काय
२१०	८	आम्हासहित	आम्हांसहित	२१६	३०	माजली	साजली
"	१०	म्हणें	म्हणे	२१९	१६	खवळळा	खवळळा
"	१०	मंडळी	मंडळी	२२४	२	चैतन्याकरज-	चैतन्याकर-
"	२३	पावली	पावली			रसिंचा	जसुरसिंचा
२११	३	रक्षा मला	राजा मला	२२५	८	चतुर्भिः	चतुर्भिः
"	७	काकुळता	काकुळती	२२६	१८	निश्चय	निश्चय
"	१०	पारव्या वा	पारव्या रवा	२२७	९	सूते	सूते
"	१२	माजिये	मांडिये	२२८	२८	वक्षोराह	वक्षोरुह
"	"	मृगभयांबुधी	मृगभयांबुधी	२२९	२१	हुतवह.	हुतवह.
"	१६	संगताला	अंत झाला	२३१	२	अहः	अहः
"	१८	हारो न	हा श्येन	२३७	२३	सुकवितालकरसें	सुकवि-
२१२	८	माझें	माझे				तालकरसें
				२३८	२०	मकरतकरंडा	मरकतकरंडा

समाप्त.

अनेककविकृत कविता भाग ३ रा.

[२४.]

हा ग्रंथ

जनार्दन बाळाजी मोडक बी. ए. (डेक्कन कॉलेज.)

यांनी

यथावति शुद्ध करून प्रकाशित केला.

तो

पुणे येथे ज्ञानप्रकाश छापखान्यांत छापिला.

शके १८०९

इ० स० १८८८.

MISCELLANEOUS POEMS BY DIFFERENT
MARATHI POETS

Part III.

EDITED BY

Janardan Balaji Modak B. A.

Printed at the "Dnyan Prakash" Press

POONA.

1888 A. D.

अनेककविकृत कविता भाग ३. रा.

अनुक्रमणिका.

प्रकरणं.	कवि.	ग्रंथसंख्या.	पृष्ठ.
१ स्यमंतकोपाख्यान	श्यामा	१२६	१
२ गणेशजन्म		१४	१३
३ रामस्तुति	जनार्दन	१	१६
४ अहिमहि आख्यान	अर्जुन	१४	१७
५ वाराणसीवर्णन		५	२५
६ व्यंकटेशस्तुति		१०	२५
७ सीतास्वयंवर	गौसावीनंदन	१	२६
८ अन्याय कोणाकडे		८	२७
९ देवीस्तुति	कृष्णकेशव	११	२८
१० लिंगमाळा	दामोदर	१३	२९
११ जगदंबावर्णन	अमृतराय	१	३०
१२ नारदी	"	१	३२
१३ संतमालिका	जयरामसुत	१	३३
१४ तुकाईवर्णन	रामात्मज	१	३४
१५ शिवपराक्रम	रघुनाथ यादव चित्रगुप्त	१७३	३५
१६ भाभिनीविलास भाषांतर- विलास १ ला }	गंगाधरशास्त्री मंग्रूळकर	१२८	७१
१७ विलास २ रा	"	१८३	९७
१८ विलास ३ रा	"	१९	१२६
१९ विलास ४ था	"	४७	१२८
२० ध्रुवचरित	वामनपंडितशिष्य	१४६	१३७
२१ राधाकृष्णसंवाद		१६	१४९
२२ कृष्णचरित्र	आनंदतनय	४०	१५०
२३ विश्वामित्रयज्ञरक्षण	"	३८	१५३
२४ कृष्णदानकथा	रामात्मज	४३	१५८
२५ शुकंभासंवाद	वामन	११	१६३
२६ आत्मनिरूपण	हरिकवि	२३	१६४
२७ वामनचरित्र	विठ्ठल	९५	१६७
२८ शुकंभासंवाद		४९	१७३
२९ सारीपाट	मुकुंद	४९	१७७
३० विचारमाला	नारायण	२५	१८३
३१ कबीरजन्म	"	१०१	१८६
३२ दामाजीपंतावर पवाडा		१	१९२

प्रकरण.	कवि.	प्रथमसंख्या.	पृष्ठ.
३३ शिवनेरी किल्लाधार पवाडा	_____	१	१९४
३४ बापूगोखल्यावर पवाडा	सगनभाऊ	१	१९६
३५ दुंदुभीवधावर पवाडा	खंडू अर्जुना	१	१९७
३६ कोल्हापूर वर्णन	राम	१	२००
३७ कटाव	अमृतराय	६	२०१
३८ श्रियाळचारित्र	उद्धवचिदघन	२६	२०८
३९ शिबेचक्रवार्ति आख्यान	आनंदतनय	४६	२१०
४० ओळ्या	नामदेव	५	२१५
४१ नारदाचा व्यासास उपदेश	_____	१५	२१५
४२ आनंदमूर्ति ब्रह्मनाळकर यांचें वर्णन	} परशुराम	९	२१६
४३ पद	निंबराज	१	२१४
४४ नवरत्नमालिका	श्रीधर	१०	२१८
४५ राधाविलस	_____	६२	२१८
४६ अष्टक	_____	८	२२२
४७ मराठी सौंदर्यलहरी	_____	१०४	२२३
४८ नानासाहेब पेशवे यांस उपदेश	} शिवराम	१	३४०
४९ अष्टादशश्लोकी गीता	_____	१९	२४१
५० पदे	राजाराम प्रासादी	४४	२४२

समाप्त.

कायावाचामनें रामरूपीं मिळणें । तरी च श्लाघ्यवाणें रामदास्य ॥ ४ ॥
परस्त्री नपुंसक होणें परद्रव्य न पाहणें । तरी च श्लाघ्यवाणें रामदास्य ॥ ५ ॥
नैसें मुखें बोलणें तैशी च क्रिया करणें । रामदास हणें आवडी सगुणभजनें ॥ ६ ॥

२४

हरिभक्ति करी धन्य तो संसारी । तयाचा कैवारी देवराणा ॥ १ ॥
देवराणा सदां सर्वदां मस्तकीं । तयासी लौकीकीं चाड नाही ॥ २ ॥
चाड नाही जनीं राघवाच्या दासा । सार्यक वयसा दास म्हणे ॥ ३ ॥

२५

भोंवता डोंगराचा फेर मध्ये देवाचें शिखर । पुढें मंडप सुंदर नव खणांचा ॥ १ ॥
चहूँ खांबावरी रचना वरत्या चोबिस कमाना । काम कटाऊ नयना समाधान ॥ २ ॥
नाना तरु आंबे वर दोहोंकडे वृंदावन । वृंदावनीं जगज्जीवनें वस्ती केली ॥ ३ ॥
पुढें गंगा वाहे दर्शनमात्रे दोष जाय । सकळ तीर्थांशीं तो ठाय विश्रांतीचा ॥ ४ ॥
रामदासाचे भेटी येई अयोध्यानिवासी । भक्तिमाहिमा चहूँदेशीं वाढाया ॥ ५ ॥

२६

महापापी लोक पूर्वीं ही असती । ते ही पालटती जयाचेनि ॥ १ ॥
जयाचेनि योगें होत असे उपाय । तुटती अपाय नानाविध ॥ २ ॥
नानाविध जन सुबुद्धीचे होती । साधुचे संगती दास म्हणे ॥ ३ ॥

२७

साराचें ही सार सांगतो तुम्हासी । ह्मणा अहर्निशी राम राम ॥ १ ॥
सगुणमूर्तीचें करावें अर्चन । भुकेल्यासि अन्न यथा शक्ति ॥ २ ॥
सज्जनाची सेवा कीर्तनाची प्रीती । होईल विश्रांति दास म्हणे ॥ ३ ॥

२८

आलेपणार्णें गरगार्थ । केला असे जे समर्थ ॥ १ ॥
आतां देहाचा कंटाळा । आला असे जे दयाळा ॥ २ ॥
आतां हेंचि मागणें । कृपा करुनियां देणें ॥ ३ ॥
उपाची दर्शनाची इच्छा । त्याची पुरवावी आशा ॥ ४ ॥
ऐकें सखया वचन । त्यासी देईन दर्शन ॥ ५ ॥
तेराअक्षरीमंत्राचा । जप करील नो साचा ॥ ६ ॥
त्याची संख्या तेरा कोटी । होतां भेटेन मी जगजेठी ॥ ७ ॥
भय न धरावें मनीं । बहु बोलिलों म्हणोनी ॥ ८ ॥
नलगे आसनीं बैसावें । नलगे अन्न ही त्यजावें ॥ ९ ॥

येतां जातां धंदा करितां । नामसंख्या मात्र धरितां ॥ १० ॥
ऐसा वर देतां जाण । दास झाला सुप्रसन्न ॥ ११ ॥

समाप्त.

अथाज्ञानबालबोध.

रामदासकृत.

बरे सत्य बोल्य यथातथ्य चाला । बहू मानिता लोक येणे तुम्हाला ॥
धरा बुद्धि पोटी विवेकी मुलें हो । बरा गुण तो अंतरामाजि राहो ॥ १ ॥
बरे दांत घांसूनियां तोंड धावें । कळाहीन ते शूद्रमुखी नसावें ॥
सदा सर्वदा यत्न सांडूं नये रे । बहूसाल हा खेळ कामा नये रे ॥ २ ॥
दिसामाजि कांहीं तरी तें लिहावें । प्रसंगीं अखंडांत वाचीत जावें ॥
गुणें श्रेष्ठ ऊपास्य त्याचें करावें । बरें बोलणें सत्य जावें धरावें ॥ ३ ॥
बहू खेळ सोटा सदा लक्ष खोटा । समस्तांसि भांडेल तो ची करंटा ॥
बहुता नना लागि जीवीं क्षिजावें । भले सांगती न्याय तेथें भरावें ॥ ४ ॥
हिशेवीं सदा न्याय सांडूं नये रे । कदाचीत अन्याय होतां धका रे ॥
जनीं सांडितां न्याय रे दुःख होते । महासुख तें ही अकस्मात जातें ॥ ५ ॥
प्रचीती विणें बोलणें व्यर्थ बाया । विवेकाविणे सर्व ही दंभ जाया ॥
बहू सज्जना नेटका साज केला । विचाराविणा सर्व ही व्यर्थ गेला ॥ ६ ॥
बरी चांगला अंतरी गोड नाही । तया मानवाचें जिणें व्यर्थ पाहीं ॥
बरी चांगला अंतरी गोड आहे । तयालागि कोणी तरी शोधिताहे ॥ ७ ॥
सदां अंतरी गोडसे सोडवेना । कदां अंतरी वोखटे देखवेना ॥
हणूनी बरा गण आधीं धरावा । महा घोर संसार हा नीरसावा ॥ ८ ॥
भला रे भला बोलती तें करावें । बहुतां ननाचे मुखें येश ध्यावें ॥
परी शेवटीं सर्व सांडूनि द्यावें । मरावें परी कांतरूप उरावें ॥ ९ ॥
बरा वोखटा सर्व संसार झाला । अकस्मात येईल रे येमघाला ॥
म्हणोनी भले सांगती सत्य चाला । जनीं दास तो शाकवीतो मुलांला १०

इति रामदासकृत अज्ञानबालबोध समाप्त.

पद

पाहुं चला मुकुंद पाहुं चला मुकुंद पाहुं चला मुकुंद ॥ ध्रु० ॥
बाई धरि आपुला छंद, मुरलि वाजवितो मंद, गीत गातो गोविंद ॥ १ ॥
पंथा वाजवितो गोपाळ, गळां शोभे वनमाळ,

कोटीतरणीतेजाळ, कृष्ण देवकीचा बाळ, वेगीं दावा हो ॥ २ ॥
 करीं स्वतांचें काज, न धरीं लौकिकाची लाज,
 देह विडंबिलें आज, पाहुं चला यदुराज ॥ ३ ॥
 सांडीं शरीराचा रंग, चित्त झालेसे भंग,
 धरा कृष्णजीचा संग, पाहुं चला श्रीरंग ॥ ४ ॥
 रामदासाचि आस, जीव नाहला उदास,
 धरूं मी कवणाची कास, सहज प्रकाश प्रगटला हो ॥ पाहुं० ॥ ५ ॥

पद.

तूं भज रे भज रे भज रे मानवा या रघुवीरा ॥ ध्रु० ॥
 नरदेहीं आलिया प्राणी । जो राम वदे ना वाणी ॥
 जेव्हां यम पाडाल धरणी । सोडविता नाही कोणी ॥ १ ॥
 पळ पळ हें आयुष्य जातें । नरदेह नये मागुतें ॥
 तूं शरण जाय संतातें । ते निजपद दावितिल तूतें ॥ २ ॥
 रामदास विनंती करी । गुरुकृपा आम्हांवरी ॥
 सबाह्य अभ्यंतरी । व्यापक हरी चराचरी ॥ ३ ॥

पद.

श्रीगुरुचें चरणकमल हृदयीं स्मरावे ॥ ध्रु० ॥
 नरतनु दृढनावेसी बुडवुनि अति मूढपणें दुष्ट नष्ट कुकर शुकर
 तनु कां फिरावें ॥ १ ॥
 निगमा निखिल साधारण सुलभाडुनी सुलभ बडु इतर योग याग
 पथीं उगी कां फिरावें ॥ २ ॥
 रामदास सांगे तुज अशुनी तरी समज उमज विषयविष घेउनियां
 फुकट कां मरावें ॥ ३ ॥

भुपाळी.

नित्य निरंतर गावे । देवभक्त आठवावे । तेणें भक्तपद पावे । देव
 पावे चिंतितां ॥ ध्रु० ॥
 राम सीता लक्ष्मण । भरत आणि शत्रुघ्न । जांबुवंत बिभीषण ।
 सुग्रीव अंगद भारती ॥ १ ॥
 राम कृष्ण आणि यादव । गरुड उद्धव गोपी सर्व । भीष्म कर्णादि
 पांडव । कुंती द्रौपदी यशोदा ॥ २ ॥
 अत्रि वशिष्ठ आणि कौशिक । गौतम विश्वामित्रादिक । व्यास
 जमदग्नी वाल्मिक । ऐशीं अनेक ऋषीकुळें ॥ ३ ॥

चंद्र सूर्य आणि बृहस्पती । कुबेर बायु प्रजापती । कमळापती
आणि सुरपती । भूतळपती परमात्मा ॥ ३ ॥

बारा आदित्य बारा लिंगे । दश अवतार भक्त रंगे । नाना दैवतलीला
संगे । अनंत माया वैष्णवी ॥ ५ ॥

गंगा गौरी पंचानन । वीरभद्र षडानन । गण गंधर्व गजानन ।
निज वाहन नंदी तो ॥ ६ ॥

सिद्ध साधु महामुनी । ब्रह्मवृंद ब्रह्मज्ञानी । भक्त आणिक समाधानी ।
दास वर्णी त्यांलागी ॥ ७ ॥

आरती पांडुरंगाची.

निर्जर स्मरहरधर भीमातिरवासी । पीतांबर जघनी कर दुस्तरभव नाशी ॥
शरणागतवत्सल पाळक भक्तांसी । चाळक गोपी जनमनमोहन सुखराशी ।
जय देव जय देव जय पांडुरंगा । निरसीं मम संगी निःसंगी भवभंगा ॥ १ ॥
अणिमा गरिमा लघिमा नेणें तव महिमा । नीलोत्पलदलविमलघननीलतनुश्यामा ।
कंटकभंजन साधु मुनिजन विश्रामा । राघवदासा विगलितकामा निष्कामा ॥ २ ॥

समाप्त.

[काव्य संग्रह.]

(२५)

रामस्वामीकृत

रामायण

व

इतर कांहीं प्रकरणें.

हा ग्रंथ

जनार्दन बाळाजी मोडक बी. ए. (डेक्कनकॉलेज.)

यांनी

ययामति शुद्ध करून प्रकाशित केला

तो

पुणें एथें ज्ञानप्रकाश छापखान्यांत छापिला.

शके १८०९.

RAMADASA'S RAMAYANA

AND

A FEW MISCELLANEOUS PIECES

EDITED BY

JANARDAN BALAJI MODAK B. A.

AND

Printed at the " Dnyan Prakash " Press

POONA

1888 A. D.

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे
संगणकीकृत

श्रीरामदासस्वामीकृत कविता.

अनुक्रमणिका.

प्रकरण.	पृष्ठ.
१ चरित्र.	१
२ सुंदरकाण्ड	१
३ युद्धकाण्ड	९
४ किष्किंधाकाण्ड	१०५
५ भीमरूपी स्तोत्रे.. .. .	११७
६ पद	१३०
७ अष्टके	१३१
८ आर्ती	१३६
९ पंचीकरण	१३७
१० भुपाळी	१४४
११ अभंग	१४४
१२ अज्ञान बालबोध	१५०
१३ पदे	१५०
१४ आरती.. .. .	१५२

समाप्त.

रामदासस्वामीकृत रामायणाचें शुद्धिपत्र.

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
चरित्र				१८	२	जिवासी	जिवासी
पृ. १	११	सवंधारी	सर्वधारी	६	६	सांगितली	सांगीतली
" १	११	वावरदेर	वावरदेव	२०	८	पाहे	पाहे
" ५	२१	संस्थाच्या	संस्थानच्या	"	२१	पाहे	पाहे
कविता				२१	८	भीस	रीस
पृ. १	११	plateau	plateau	"	२१	माने	माने
३	११	तयालागि	तयालागि	२३	२१	भेटरे	भेट रे
"	२५	नभी	नभी	२३	२३	वदे	वदे
"	३	बदादा	बदादा	२५	१०	चालिल	चालिले
"	१८	वेंटाळिताहे	वेंटाळिताह	"	२५	वनारी	वानरी
"	२३	सर्पकी	सर्प की	"	१०	सुखेणें	सुखेणें
"	२१	तया	तया	२६	८	मातले ते	मातला तो
"	२५	वनामाजि	वनामाजि	"	११	धावती	धावतें
"	३३	पाहतां	पहातां	"	३३	व्याल=साप	व्यालें=प्रसवलें
"	३२	{ गलोल=	{ गलोल=खडे	२१		करीं तो	करीतो
"	३२	{ गोफण	{ मारण्याचें	३०		मत्स्य०	मत्स्य०
"	२२	लंबीत	लंबीत	"	१	त्याशि	त्यासि
"	१०	त्यासि	त्यासि	"	११	ज्यासी	ज्यासी
"	६	दरि	दरि	"	१३	समस्तांशि	समस्तांसि
"	१५	सतेजकि	सतेजीक	"	१०	धाडिले	धाडिले
"	२८	कपीरसि	कपीरीस	"	११	मेघवर्णू	मेघवर्णू
"	२१	रघुनायकें	रघुनायकें	३३	३	कसें	कसें
१०	२२	खडडा	खडाडा	"	११	कुंभकर्णाशि	कुंभकर्णांसि
"	२३	८ वाडली	८ वाडली	"	१०	मेघवर्ण	मेघवर्ण
"	२५	फळें	फळें	३२	२०	मेघवर्णू	मेघवर्णू
११	२५	दोघे	दोघे	"	२१	त्याशि	त्यासि
१३	१५	पाहे	पाहा	"	२२	युद्धासि	युद्धासि
"	२०	समस्ताकडे	समस्ताकडे	"	२८	हि	ही
१५	८	अनुचीत	अनुचीत	१३	६	नरा-अंतकू	नरा-अंतकू
"	१५	सांगपां	सांग पां	३४	३	बाणिली	बाणली
"	२६	आलात	आलात	"	५	मुहूर्त	मुहूर्त
१६	५	सांडुनियां	सेवूनियां	"	८	शराचे	शराचे
"	१४	समहू	समुहू	३६	१५	जाणहा	जाण हा
"	११	निळें	निळें	३८	१	धन्य	धन्य तुं
"	२८	नभी	नभी	"	४	उपकारें	उपकारें
१७	१६	रिसावानरांशीं	रिसावानरांशीं	"	७	कूपें वीण	कूपेवीण
				"	११	कपीचीं	कपीचीं

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१८	१०	तरं शीघ्र	तरी शीघ्र
१९	१	भडाडा	भडाडा
"	१८	केणी- दुकानें	केणी-दुकानें
"	२७	तया	तयें
"	११	रडती	रडणें
२०	१	झुंजार	झुंजार
"	१३	टाकिता	टाकिता
"	१४	साह्या	साह्या
"	११	साह्या	साह्या
२१	२	बैदा	बैदा
"	४	"	"
"	६	द्विवीदासि	द्विवीदासि
"	२३	सुताशी	सुतासी
"	२४	रवरातें	रवरातें
"	२७	बडगें	बडगें
२२	१०	महा	माहा
"	१४	त्याशि	त्यासि
४३	११	मोकळी	"
"	१७	राघवाशी	राघवासी
"	२६	परीघाशी	परिघासि
"	२७	कृषभा	कृषभा
४४	१६	केलें	केले
४५	२५	तयांशीं	तयांसी
"	३०	पित्याशीं	पित्यासी
"	"	वैरियांशीं	वैरियांसी
"	११	मारिसी	मारिले
४६	६	दळेशीं वळें	दळेशीं वळें
"	१०	धडाडा	धडाडा
"	१२	नभोमंडळी	नभोमंडळी
"	३२	तिये	तये
४७	१	आठविलें	आठवीलें
"	१६	पाठविलें	पाठवीलें
"	१९	इंद्रजीतासी	इंद्रजीतासि
"	२५	समस्तांशीं	समस्तांसि
"	३०	नभोमंडळी	नभोमंडळी
४८	२	जया	जया
"	३	बीभिषणू	बीभिषणू
"	२१	सांबरे	सांबरें

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
४८	२५	घोळती ला- ळ ती	घोंटिती लाळ ती
"	२७	पर्वताशीं	पर्वतासि.
४९	२१	कृषभू	कृषभू
५०	१०	होशी	होसी
"	१२	पडें	पुडें
"	१३	पाहशी	पाहसी
५१	४	दुर्जनासी	दुर्जनासी
५२	६	वाड	वाड
"	२१	छेदिता जा- हला बोट दंती	चाविता जाहला बो- ट दंती.
५२	२८	काळीं भूगोल	काळीं झाले ल्या शोधा- वरून भूगोल
"	१०	घन	घनफळ
५१	५	कल्पांतिचे	कल्पांतिचे
"	७	ग्रहा	ग्रहां
"	३१	पच	पांच
५४	१५	भडाडा	भडाडा
"	६२	जळीं ला- गलीं=वळे जाळिलीं	जळीं लागलीं =वळे जाळि- लीं (पाठभेद)
५५	७	ज्वाळी	ज्वाळी
"	११	वारवेना	बोलवेना
"	१६	वाचवीलें	वांचवीलें
५६	९	निर्वाणिचे	निर्वाणिचे
"	१०	काळकापे	काळ कापे
"	२२	सुरालागि	सुरालागि
५७	१७	जाशी	जासी
"	१४	शरीरीं	शरीरीं (पाठभेद)
५८	५	दोघे	दोघ
"	१०	ग्रह	ग्रह
"	१२	म्हणोनि	म्हणोनी
"	१३	रघुनायकें तोषविली	रघुनायकें तोषविली
"	२०	आश्चर्य	आश्चर्य
"	२५	रघुनायक	रघुनायकें
"	२६	चालिलीते	चालिली ते

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
५८	२०	घालूनिया	घालूनिया	६५	१८	सेऊनि	सेवनि
"	१०	समस्ती	समस्ती	"	२१	छेदिला	छेलिला
५९	१	हे तु	हेतू	६६	१२	कदाहि	कदांही
"	४	चालविली	चालवीली	६७	२	पाविजे तें	पाविजेतें
"	८	इंद्रजितू	इंद्रजीतू	"	१४	तयाशी	तयांशी
"	११	"	"	"	१५	कोटें	कोठें
"	२०	उठविली	उठवीली	६८	३	ऊसने	ऊसनें
"	१०	अक्षवानें	अक्षवाणें	"	१४	भूवनामाजी	भूवनामाजी
६०	१०	भिडती	भीडती	"	१७	धावती	धांवती
"	११	रहाता	राहता	"	१९	टाकते	टाकिते
"	११	बाळ जाळें	बाणजाळें	"	२१	राक्षस, व	राक्षस;
"	१४	रणामंडळी	रणामंडळी	"	४	द्विचळी	द्वीचळी
"	१७	फिराविली	फीराविली	६९	१३	सोडिली	सोडिली
"	१०	लोहर्गळा	लाहर्गळा	"	१४	धावले	धांवले
"	२२	किती येक	कितीयेक ते	"	१७	ते	तें
६०	२८	लोहर्गळा	लाहर्गळा	७०	९	दिल्लें	दिलें
६१	११	साहरे	साह रे	"	१६	वोष्ट	वोष्ठ
"	१६	रिपूचे	रिपूचे	"	२७	विधिले	विधिंले
"	१०	दुसरी	दुसरी	"	२८	ऊसने	ऊसनें
"	"	महा	माहा	७१	९	रथी	रथीं
६२	१	उठला	उठला	"	"	बहु	बहु
"	"	हाकिलें	हाणिलें	७२	२०	परीची	परीची
"	७	येकमेका	येकमेका	"	२१	ब्रम्हांड	ब्रम्हांड
"	१७	सांवारिली	सांवरीली	"	२३	द्विजाती	द्विजाती
"	२०	गर्जती	गर्जती	७४	१	पाठवीलें	पाठवीलें
६३	१६	घालुनि	घालुनि	"	७	भयातुर	भयातूर
"	१७	मृत्युपंथें	मृत्युपंथें	"	"	चळाळा	चळाळा
"	२०	तुरंगमातें	तुरंगमातें	"	१८	समस्तांसि	समस्तांसि
"	२२	ब्राम्ही	ब्राम्ही	"	२२	समस्तीजणी	समस्तीजणी
"	२९	ब्रम्हांड	ब्रम्हांड	७५	५	तातडी	तांतडी
६४	५	हाहाकार	हाहाकार	"	"	मिळाली	मिळाली
"	९	भोवती	भोवती	"	१७	सभामंडपी	सभामंडपा
"	११	ब्रम्हचारी	ब्रम्हचारी	"	१९	बोध	बोध
६५	६	अता	आता	"	"	पाटजाती	पाट जाती
"		आणाव्या	अणाव्या	"	२७	बरी	बरी
"	८	पाहिले	पाहिलें	७६	२	विधायेक	विधीयुक्त
"	"	जहाले सर्व	जाहलें सर्व	"	८	लंकापुरीते	लंकापुरी ते
"	"	माने	मानें	"	१२	सांगे	सांगें
"	११	कपितें	कपितें	"	१६	तेणे	तेणें
"				"	१७	दुरी	दुरि

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध	शुद्ध.	पृष्ठ	ओळ.	अशुद्ध	शुद्ध.
७६	२१	जाऊनी	जाउनी	१५	२	हांसल्या	हांसत्या
"	२२	फुलेंले	फुलेलें	"	२३	लघु	लघू
"	२६	सुरांशी	सुरांशी	"	२१	त्या	या
"	२९	तयालागि	तयालागि	१६	११	महा	माहा
७७	२	घेऊनिया	घेऊनियां	१७	५	सानंद	सु आनंद
"	५	होऊनिया	होऊनियां	"	९	उन्मते	उन्मुखें
"	१	शुळपाणी	शूळपाणी	"	२०	वाती	होती
"	१५	उत्पती	उत्पत्ति	"	२१	थोंवे	थोवे
"	२१	ब्रम्हयानें	ब्रह्मयानें	"	१३	शुक्र ५५	शुक्र
७८	२२	पाठवीलीं	पाठवीलीं	"	११	कुताळी	५५ कुताळी
"	३२	गुणांसीं	गुणांसी	"	"	तिताळी	तिताळीं
७९	३	शक्रते	शक्र ते	१८	२३	ब्राह्मण	ब्राह्मणां
"	२०	तया	तथा	"	२५	द्विजा	द्विजां
८२	१७	कष्टविलें	कष्टवीलें	"	"	केले	केलें
"	१६	धावणी	धावणी	"	२६	क्षयी	क्षयीं
८३	१३	दळामाजि	दळामाजि	"	१०	मैद	मैद
"	१५	ते देव तोषें	तो देव तोषे	१९	७	जेऊनि	जेवुनि
"	२३	गुरू	गुरू	"	२१	चीरें	चीरें
"	१२	ब्रम्हादिकांची	ब्रह्मादिकांची	"	११	पिकलेली	पिकलेलीं
८७	३०	तयें	तये	"	१३	विडभाची	विडभाचीं
८५	१४	म्हणें	म्ह	१००	७	जिवी	जिवें
८६	७	ब्रह्मादिकाला	ब्रह्मादिकाला	१०१	७	मने	मनें
"	८	मानिले	मानिलें	"	५	जनी	जनीं
"	९	पाठविलें	पाठवीलें	"	११	प्रेमे	प्रेम
"	१०	जाणविलें	जाणवीलें	"	२१	पद्मता	पद्मता
८७	१०	तया	तया	१०२	१	बोलिले	बोलिलें
"	१६	जांबुवंता	जांबुवंता	"	"	गद्य	पद्य
"	१७	स्नेह	स्नेहो	"	१३	वृत्तियीं	वृत्तियीं
८९	११	तयाचे	तयांचे	"	२५	भेदुनिया	भेदुनियां
"	२१	ती	तीं	१०३	१७	अष्टपंची	} अष्टपंची शर्ती
९१	४	विराज	विराजे	"	३०	पंचकरण	पंचीकरण
"	९	सुगंधें	सुगंधी	"	१२	मूर्ति	मूर्ती
९३	२५	तें शुद्ध	तें शुद्ध मु-	१०६	१७	कासयारे	कासया रे
"		मुक्ताफळाचे	मुक्ताफळाचे	"	२०	पुन्हा	पून्हा
९४	२१	विभागीं	विभागी	१०७	१५	अंजना	अंजना
"	३१	कळवांतणींचें	कळवांतिणींचे	१०८	२१	मायावि	मायावि
९७	६	खणांचीं	खणांचीं	१०९	१	किष्किंधेदुनी	किष्किंधेदुनी
"	१०	गृह	गृह	१११	२१	होळा	होळा
"	"	उपरा	उपन्या	११२	१३	अहारे	अहारे
"	११	खणांची	खणांचीं	"			

पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.	ओळ.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१११	२	घालोनिया	घालोनिया	१२२	२४	नेणें	नेणे
"	५	पुरुषार्थ	पुर्षार्थ	१२३	३३	श्रेष्ठ	श्रेष्ठ
११४	१९	धाऊनि	धावूनि	१२४	२	जहालों	जाइला
११५	३	क्रोधल्या	कोंडल्या	"	४	मूर्ति	मूर्ती
"	४	मनें	मनीं	१२५	३	न संशयो	नको संशयो
"	२१	विधयुक्ति	विधीयुक्त	१२६	११	कोणासी	कोणासि
"	११	कंदर्पगाभा	कंदर्पगाभा	१२८	२	रजोगुणी	रजोगुणी
१२१	६	पेड	पडे	१२९	२०	उत्पत्ति	उत्पत्ति
"	१५	सुखे	सुखें	१३१	८	आस्ते	भस्ति
१२४	३२	किरण	किराण	"	११	अपेक्षते	अपक्षीयते
"	"	तोफ	तोफ	"	१२	विनाशयते	विनश्यति
१२७	११	पहा	पाहा	"	१७	उद्भिज	उद्भिज्ज
"	१३	हाटकाची	हाटकाची	"	२४	कर्कश उचकी	कृकर
१२९	२२	नदिसतां	न दिसतां	"		करी	शिक करी
१३१	२६	टिळकारे	टिळका रे	"	२६	शिकेंत	सर्वव्यापी
				१३५	१६	जाणें	जाणे

१३३ वे पृष्ठांतील भूमिका व उपवायू यांविषयी संस्कृत श्लोकः—

उद्गरे नाग आख्यातः कूर्म उद्गिरः मृतः ।

कृकरः भुक्कृतो ह्येयो देवदत्तो ॥ १ ॥

न जहाति मृतं चापि सर्वव्यापी ।

ज्ञानभूमिः शुभेच्छाख्या प्रथमा स्मृता ।

विचारणा द्वितीया स्यात् तृतीया अनुगा स्मृता ॥ १ ॥

सत्त्वापत्तिश्चतुर्थी स्यात् ततो संसक्तिनामिका ।

पदार्थभावना षष्ठी सप्तमी तुर्यगा स्मृता ॥ २ ॥

समाप्त.

[काव्येतिहास-संग्रहांतर्गता.]

[१२.]

करहाटकनिवासिना पंतविद्वलेन विरचिता

ग जेंद्र च म्पूः

तत्पुत्रेण रघुवीरेण कृतया दीकया समेता.

अयं ग्रंथः

बी. ए. उपपदमंडितेन मोडकोपाव्हेन

बल्लाळसूनुना जनार्दनेन

यथामति विशोध्य प्रकाशितः

स च

पुण्यपत्तनस्थज्ञानप्रकाशनाग्नि मुद्रायंत्रे मुद्रितः

शकाब्दः १८०९.

ख्रिस्ताब्दः १८८८.

GAJENDRA CHAMPU

A SANSKRIT WORK

BY

VITHOBA ANNA KARHADAKAR

EDITED BY

JANARDAN BALAJI MODAK B. A.

1888.

नीलाश्लिष्टगलाय वन्यसुमनोमालाय गोपालिका- ।
 बालाय स्मरकामलाय विजयश्यालाय तस्मै नमः ॥ २७ ॥
 चोराय नवनीतानां जाराय व्रजयोषिताम् ।
 सुकुमाराय देवक्याः कुमाराय नमो नमः ॥ २८ ॥
 वृन्दारण्यविहाराय स्मराकाराय शार्ङ्गिणे ।
 कौस्तुभोदारहाराय निर्विकाराय ते नमः ॥ २९ ॥
 महेन्द्रमणिनीलाय चारुशीलाय चक्रिणे ।
 हताभीलाय कृतिनां रम्यलीलाय ते नमः ॥ ३० ॥
 विद्युच्चारुदुकूलाय स्थूलाय परमेष्विने ।
 भजतामनुकूलाय जगन्मूलाय ते नमः ॥ ३१ ॥

श्यामलः कृष्णवर्णः तस्मै । पुनः कस्मै । दिविषदः देवाः तान् पालयति तस्मै । चपरं । लीलया हतः मर्दितः व्यालः कालियसंज्ञकतर्पः येन तस्मै । किंच प्रबलाय प्रकृष्टं बलं यस्य तस्मै । कल्पितं विभावितं जगज्जालं प्रपंचः येन तस्मै । पुनः कीदृशाय । कालात्मने निर्विशेषकालस्वरूपिणे । किंच । नीलाश्लिष्टगलाय नीलया नीलादेव्या आश्लिष्टः आलिङ्गितः गलः यस्य तस्मै । चपरं । वने भवाः वन्याः याः सुमनसः पुष्पाणि तासां माला यस्य तस्मै । गोपालिकायाः यशोदायाः बालः पुत्रः तस्मै । स्मरवत् कोमलः सुकुमारः तस्मै । चपरं । विजयस्य अर्जुनस्य श्यालः श्यालकः तस्मै ॥ २७ ॥

चोरायेति । देवक्याः कुमाराय पुत्राय श्रीकृष्णाय नमो नमः पुनः पुनः नमस्कारोस्तु । नवनीतानां चोराय तस्कराय । पुनः कीदृशाय । व्रजं गोकुलं तत्संबन्धिन्यः याः योषितः स्त्रियः तासां जाराय विटाय । पुनः कीदृशाय । सुकुमाराय कामलाय ॥ २८ ॥

वृन्देति । ते तुभ्यं कृष्णाय नमोस्तु । कथंभूताय । वृन्दारण्ये वृन्दावने विहरति क्रीडति तस्मै । पुनः कथंभूताय । स्मरवत् रमणीयः आकारो यस्य तस्मै । पुनः कीदृशाय । शृंगस्य इदं विकारभूतं शार्ङ्गं तद्वनुः विद्यते यस्य तस्मै । चपरं । कौस्तुभेन एतन्नामकमणिना उदारः देदीप्यमानः हारः यस्य तस्मै । निर्विकाराय निर्गताः विकाराः जन्मादिषड्भावविकाराः यस्मात् तस्मै ॥ २९ ॥

महेन्द्रेति । ते तुभ्यं नमोस्तु । महेन्द्रमणिवर्दिन्द्रनीलमणिवन्नीलाय श्यामाय । चपरं । चारु सुन्दरं शीलं स्वभावः यस्य तस्मै । अपि च । चक्रं सुदर्शनं विद्यते यस्य तस्मै । कृतिनां सुकृतिनां हतं नाशितं आभीलं दुःखं येन तस्मै शरणागतपालकाय । रम्याः रमणीयाः लीलाः चरितानि यस्य तस्मै ॥ ३० ॥

विद्युति । ते नमः । विद्युत् तडित् तद्वत् चारु दुकूलं वस्त्रं यस्य । पुनः

दन्तावलं व्याकुलितं विलोकयन्नगण्यकारुण्यरसैः परिभुतः ।

द्विजाधिराजादवरुह्य तत्क्षणात् सनक्रमेनं बहिरुज्जहार सः ॥ ३२

नक्रं विपाट्याञ्चक्रे चक्रेण वदने हरिः ।

यशो विपाठ्याञ्चक्रे शक्रादीनुपरि स्वकम् ॥ ३३ ॥

गद्यं.

ततः कुञ्जरचक्रवर्ती शक्रादिभिर्महनीयपराक्रमस्य भगवतश्चिवि-
क्रमस्य प्रखरतरचक्रविक्रमणेन मृतप्रायस्यापि नक्रस्य वक्त्रान् पदमु-
त्क्रमयितुं न शशाक । अनन्तरं भगवान् भक्तवत्सलो लक्ष्मीवक्षोज-
कार्कश्यासहमार्दवाभ्यामप्यनेकमाणिक्यनिकरभास्वरकटकतोडरकान्तिस-
हचरैर्नखप्रभापूरैर्नक्रदंष्ट्राङ्कुरैः कृतानि क्षतानि तिरोदधद्गन्धां हस्ता-
भ्यां नजरजचरणं बहिर्निष्कासयामास ॥ ८ ॥

कीदृशः । । स्थूलाय महते । अणोरणीयान् महतो महीयान् इति श्रुतेः । परमे स्वे
महिम्नि तिष्ठति तस्मै परमेष्ठिने । किञ्च । भजन्ति सेधते ते भजन्तः भक्ताः तेषां
अनुकूलाय स्वार्थिनाय । चपरं । जगतां भुवनानां मूलं हेतुभूतः तस्मै ॥ ३१

दन्तावलेति । न गणयितुं शक्याः ये कारुण्यमेव दयालुः स्वमेव रसाः तैः परिभु-
तः आर्द्रः सः नारायणः दन्तावलं गर्जेद्रं विशेषेण आकुलितं पीडितं विलोकयति
अवलोकयति असौ विलोकयन् सन् द्विजानां पक्षिणां राजा स्वामी गरुडः त-
स्मात् अवरुह्य अधो निपत्य तत्क्षणात् सद्यः नक्रेण सहितं एनं गर्जेद्रं बहिः
सरोवरात् बहिः उज्जहार निष्कासयामास ॥ ३२ ॥

नक्रमिति । हरिः चक्रेण सुदर्शनेन नक्रं वदने मुखे विपाट्याञ्चक्रे प्रस्फोट-
यामास । किञ्च । स्वकं यशः स्वकीयां कीर्तिं शक्रादीनुपरि इंद्रादिभिः कृत्वा
विपाट्याञ्चक्रे कीर्तयांचकार ॥ ३३ ॥

गद्यं । ततः अनन्तरं कुञ्जराणां चक्रवर्ती गर्जेद्रः शक्रः इंद्रः आदिः मुख्यः
येषां तैः देवैः महितुं पूजयितुं योग्यः पराक्रमः विक्रमः यस्य तस्य भगवतः त्रिविक्र-
मस्य विष्णोः अतिशयेन प्रखरं यच्चक्रं तस्य विक्रमणेन संक्रमणेन मृतप्रायस्य
मृतनुल्यस्यापि नक्रस्य वक्त्रात् मुखात् पदं चरणं उत्क्रमयितुं निष्कासितुं न
शशाक न समर्थोऽभूत् । तदनु भक्तेषु वत्सलः कृपालुः भगवान् हरिः लक्ष्म्याः
वक्षसि उरसि जातौ स्तनौ तयोः यत् कर्कशस्य भावः कार्कश्यं काठिण्यं तत्
न सहते तादृशं मार्दवं मृदुभावो ययोः ताभ्यां अपि अनेके बहुलाः ये मणयः
हीरादयः तेषां निकराः समूहाः तैः भास्वराः विकसनशीलाः ये कटकौ वलयौ च
तौडरौ च कटकतोडराः तेषां या कांतिः द्युतिः सहचरा मित्रं येषां तैः नखानां
प्रभाः कांतयः तासां पूरैः समूहैः वक्रैः कुटिलैर्नक्रस्य दंष्ट्राङ्कुरैः कृतानि क्षतानि

पद्यं.

नक्काकुलः समुद्यद्गङ्गः कमलार्पणं चकारास्मै ।

तस्य समागमसमये युक्तं चरणोपसङ्ग्रहणमस्य ॥ ३४ ॥

श्रवःसुखानानकशङ्खगोमुखान् शृङ्गाणि तुङ्गानि मृदङ्पुमवान्
ते निर्जरा नादभराद्यङ्गैरान् । प्रगर्जयन्तो व्यसृजन् सुमोत्करान् ३५

शामयसमये तस्मिन् प्रसन्नः स्वप्सरोगणः ।

दिवि प्रावर्तयन्नृत्यं स्तैमित्यं भुवि चोत्कटम् ॥ ३६ ॥

बहलामोदभरिता बभूवुर्मिलितालयः ।

उपर्यधः सुमनसः परस्परतुलावहाः ॥ ३७ ॥

तदद्भुतं हरेर्वृत्तममराः किन्नरा नराः ।

गन्धर्वा सर्वशोखबै राशंसुः पर्वतादयः ॥ ३८ ॥

व्रणानि तिरोदधतः आच्छादयतः ताभ्यां हस्ताभ्यां गजराजस्य गर्जेद्रस्य चरणं
पादं बहिः निष्कासयामास उद्धार ॥ ८ ॥

पद्यं । नकेति । यः मकैः आकुलः व्याप्तः पक्षे नकेण आकुलः पीडितः
क्षुब्धोऽन्ति उत्पद्यते भङ्गा तरङ्गाः यस्मिन् पक्षे समुद्यन् भङ्गः पराभवः यस्य
अस्मै हरये कमलायाः लक्ष्म्याः अर्पणं दानं पक्षे कमलस्य अंबुजस्य अर्पणं
चकार । तस्य समागमसमये मेलनकाले अस्य हरेः चरणयोः पादयोः उपसङ्ग्रह-
णं अभिवादनं पक्षे पादग्रहणं युक्तं समीचीनं श्वस्रुत्वात् ॥ ३४ ॥

श्रव इति । निर्जराः देवाः श्रवसि कर्णौ सुखयन्ति आनन्दयन्ति तान् आनकः
ध्वनिपटहश्च शंखश्च गोमुखाः वाद्यविशेषश्च तान् किञ्च तुङ्गानि शृङ्गाणि चपरं
मृदङ्गेषु पुङ्गवान् श्रेष्ठान् अपि च निर्भरः महान् नादः ध्वनिः येषां ते च ते
क्षेत्राः वाद्यविशेषाः तान् गर्जयन्ति वादयन्ति ते गर्जयन्तः संतः सुमानां पुष्पाणां
उत्करान् व्यसृजन् ववर्षुः ॥ ३५ ॥

शमिति । शं सुखं तन्प्रचुरः शामयः तस्मिन् समये काले प्रसन्नः संतुष्टः
पक्षे स्वच्छः अप्सरसां देवाङ्गनानां गणः पक्षे सुष्ठु आपः उदकानि येषु तानि
सरांसि सरोवराणि तेषां गणश्च दिवि आकाशे नृत्यं प्रावर्तयत् आरभे अन्यः
भुवि पृथ्व्यां उत्कटं अतिशयितं यस्मिन् कर्मणि स्तिमितस्य स्थिरस्य भावः
स्तैमित्यं प्रावर्तयत् ॥ ३६ ॥

बहलेति । बहलः अत्यन्तः यः आमोदः हर्षः पक्षे सुगन्धः तेन भरिताः पूर्णाः
मिलिताः संगताः आलयः सख्यः येषां सस्त्रीकाः इत्यर्थः । पक्षे मिलिताः प्रान्नः
आलयः भ्रमराः यामु सुमनसः देवाः पक्षे पुष्पाणि उपरि दिवि अधः भुवि पर-
स्परस्य नुलां साम्यं धारयन्ति ईदृशाः बभूवुः अभूवन् ॥ ३७ ॥

मुकुन्दकरसंबन्धान्मुमुचेमृतसुन्दरात् ।

न सिन्धुरतनोरेव बन्धादपि भवाभिधान् ॥ ३९ ॥

अथ नक्रः

वृन्दारण्यविहारिणे भगवते गोपीमनोहारिणे ।

राजत्कौस्तुभधारिणे प्रणमतां पापौघसंहारिणे ॥

दुर्वृत्तक्षयकारिणेखिलजगद्व्यापारविस्तारिणे ।

मातङ्गाधिपतारिणे मम नमस्तस्मै परब्रह्मणे ॥ ४० ॥

हतदुर्भेदकंसाय मांसलांसाय वेधसे ।

मुनिमानसहंसाय यदूत्तंसाय ते नमः ॥ ४१ ॥

नन्दसुन्दरहासाय नन्दमन्दिरवासिने ।

वृन्दावनाविलासाय श्रीनिवासाय ते नमः ॥ ४२ ॥

तदिति । अमराः देवाः किन्नराः नराः मनुष्याः पर्वतः एतन्नामा गंधर्वः आदिः प्रमुखः येषां ते गंधर्वाः सर्वशः सर्वे तत् अद्भुतं चित्रं हरेः वृत्तं अखर्वं अनल्पं यथा तथा विस्तरेणेत्यर्थः शशंसुः कथयामासुः ॥ ३८ ॥

मुकुंदेति । गजेंद्रः इत्यध्याहारः अमृतवत् पीयूषवत् सुंदरः कमनीयः तस्मात् मुकुंदस्य हरेः यः करः हस्तः तस्य संबधः स्पर्शः तस्मात् सिंधुरस्य या तनुः गात्रं तस्याः एव न मुमुचे अपि तु भवः संसारः अभिधा नाम यस्य तस्मात् बन्धादपि मुमुचे मुक्तान् ॥ ३९ ॥

अथ नक्रस्तौति । वृंदेति । वृन्दारण्ये विहरति क्रीडति तस्मै गोपीनां मनांसि चेतांसि हरति तस्मै राजती शोभते यः कौस्तुभः तं धरति तस्मै प्रणमति ते प्रणमंतः तेषां नमस्कुर्वतां पापानां ओघः राशिः तं हरति तस्मै दुष्ट वृत्तं येषां क्षयं करोति तस्मै अखिलं संपूर्णं यत् जगत् तस्य व्यापारः प्रवृत्तिः तं विस्तारयति तस्मै मातंगानां गजानां अधिपः गजेंद्रः तं तारयति तस्मै परब्रह्मणे तस्मै मम नक्रस्य नमः अस्तु । मातंगः गजः चांडालश्च अमृतवृत्तिः जलवृत्तिः अयाचितवृत्तिः च ॥ ४० ॥

हतेति । हतः नाशितः दुष्ट मदो गर्वो यस्य तादृशः कंमो येन तस्मै मांसलौ पुष्टौ अंसौ स्कंधौ यस्य तस्मै मुनीनां मानसं हृदयं तदेव मानसं सरोविशेषः तत्र हंसः इव तस्मै यदुषु यादवेषु उत्तंसः इव शेखरः इव तस्मै वेधसे विष्णवे नमः अस्तु ॥ ४१ ॥

मंदेति । मंदः अल्पः सुंदरः रमणीयः हासः हास्यं यस्य तस्मै । नंदस्य व्रजधिपस्य मंदिरे गृहे निवसति अवतिष्ठति तस्मै । वृन्दावने विलासः लीला यस्य तस्मै । श्रीनिवासाय हरये नमोस्तु ॥ ४२ ॥

पालितामरवृन्दाय मुकुन्दाय खलद्विषे ।

अमन्दानन्दकन्दाय गोविन्दाय नमो नमः ॥ ४३ ॥

सुखी भवति मातङ्गो रजःक्रीडनलालसः ।

करग्राह्योऽप्यहो चित्रं क्लिश्यते नीरजो जनः ॥ ४४ ॥

इति नक्रः

मुनीन्द्रशापनिगडाभिर्मुक्तो नाकिगायनः ।

तनुं निरस्य नक्रस्य अगान्नष्टरुजां निजाम् ॥ ४५ ॥

वक्त्रालवालास्य सुपुण्यबीजा ग्रामत्रयीकाण्डविराजमाना ।

सप्तस्वरीरम्यशिफाभिरामा सन्मूर्च्छनाकोमलपल्लवाभ्या ॥ ४६ ॥

तानप्रतानाजयशःप्रसूना समुल्लसद्भक्तिजलाभिषिक्ता ।

तालङ्गुसक्ता भगवन्प्रसादफलामुना गानलता व्यतानि ॥ ४७ ॥

रम्यं सम्यक् परिक्रम्य प्रणम्य च पुनः पुनः ।

तद्गन्धायन् इयमलं ध्याम स्वकं धाम जगाम सः ॥ ४८ ॥

पालितेति । पालितं रक्षितं देवानां अमराणां वृन्दः समूहः येन तस्मै मुक्तिं ददातीति मुकुन्दः तस्मै खलान् दुष्टान् द्वेष्टि तस्मै अमन्दः अत्यतः आनन्दः सस्य फन्दः तस्मै । गोविन्दाय नमो नमः पुनः पुनः नमस्कारोस्तु ॥ ४३ ॥

सुखीति । रजसा धूल्या पक्षे रजोगुणेन यत् क्रीडनं क्रीडा तस्मिन् लालसः लोलुपः मार्तण्डः गजः चाण्डालश्च सुखीभवति । किञ्च । नीरे जातः पक्षे निर्गतं रजः रजोगुणः यस्मात् स चासौ जनः मल्लक्षणः करे हस्ते ग्रहीतुं योग्योपि क्लिश्यते क्लेशं प्राप्नोति अहो चित्रं आश्चर्यं ॥ ४४ ॥

मुनीन्द्रेति । नाकिनां देवानां गायनः ब्रह्मसंज्ञकगंधर्वः नक्रस्य तनुं शरीरं निरस्य त्यक्त्वा मुनीन्द्रस्य शापः सः एव निगडः अन्दुकः तस्मात् निर्मुक्तः मुक्तः सन् निजां स्वकीयां नष्टा रुजा दुःखं यस्याः सुखरूपमित्यर्थः तनुं अगात् प्राप ॥ ४५ ॥

वक्त्रेति । वक्त्रं आलवालं आवालं यस्याः अस्य नाकिगायनस्य सुष्ठु पुण्यं सुकृतं बीजं यस्याः ग्रामत्रय्येव काण्डं नालं तेन विराजते शोभते सा सप्तानां षड्जादीनां स्वराणां समाहारः सप्तस्वरी सैव रम्याः मनोहराः शिफाः ताभिः अभिरामा मनोज्ञा सत्यः याः मूर्च्छनाः एकविंशतिसंख्याकाः ताः एव कोमलाश्च ते पल्लवाश्च किसलयानि च तैः आढ्या युक्ता तानाः एकोनपञ्चाशत्संख्याकाः ताः एव प्रतानः विस्तारः यस्याः अजस्य श्रीहरेर्यशांसि कीर्तयः तान्येव प्रसूनानि पुष्पाणि यस्याः समुल्लसन्ती विकसन्ती या भक्तिः सैव जलं उदकं तेन अभिषिक्ता सिक्ता तालः सः एव द्रुमः वृक्षः तस्मिन् यः आसंगः व्यासक्तिः सः विद्यते यस्याः हरेर्भगवतः प्रसादः फलं यस्याः ईदृशी गानलता गीतिवल्ली वितेने विस्तृता ॥ ४६ ॥ ४७ ॥

सत्कुञ्जरस्य चरणं सदृढं निपीड्य-

मेकान्तभावमवलम्ब्य मुमुक्षुणेह ॥

श्रीमत्सुदर्शनमवाप्य निजस्वरूपम् ।

यायादसाविति निदर्शनमस्य नक्रः ॥ ४९ ॥

तेनेभेन सरूपतां गतवता सद्योनुयातः पराम् ।

किर्तिं पापहरां शरच्छशधरज्योत्स्नाभराडम्बराम् ।

एतस्मिन् भुवने निधाय गरुडस्कन्धाधिकूढो नवं ।

शृण्वन् सामभवं जगाम सर्वं धाम स्वकं श्यामलः ॥ ५० ॥

इति श्रीमद्रघुनन्दनसुन्दरपदद्वन्द्वारविदमिलिदायमानसेन शांडिल्य
कुलातिलकायमानेन श्रीकरहाटकवास्तव्येन पंतमहादेवसूनुना गी-
तापराभिधानवाराणसीगर्भसमुद्भवेन पंतविट्ठलकविना विरचितायां
गजेन्द्रचंप्वां तृतीय उल्लासः ।

रम्यमिति । सः गंधर्वः तत् प्रसिद्धं रम्यं रमणीयं श्यामलं श्यामं धाम तेजः
सम्यक् परिक्रम्य प्रदक्षिणीकृत्य पुनः पुनः प्रणम्य नमस्कृत्य ध्यायन् भगवद्भवा-
नं कुर्वन् सन् स्वकं निजं धाम स्थानं स्वर्गं जगाम गतवान् ॥ ४८ ॥

सदिति । मोक्तुं संसारं त्यक्तुमिच्छुभिः साधकैः सत्सु साधुषु कुंजरः श्रेष्ठः
तस्य चरणं पादं एकांतभावतः एकांतत्वेन निपीडयं नमस्कार्यं तेन श्रीः लक्ष्मीः
विद्यते यस्य सः नारायणः तस्य सुष्ठु दर्शनं अवाप्य अनन्तरं स्वस्य रूपस्य आत्म-
रूपस्य लाभः इहैव लोके भविष्यति भवेत् अस्य एतद्विषयस्य नक्रः निदर्शनं
दृष्टान्तः नक्रेण हि एकः केवलः अंतभावः नाशभावः एतस्य गजेन्द्रस्य नाशः
कर्तव्यः इति यावत् सन् उत्तमः यः कुंजरः गजेन्द्रः तस्य चरणं निपीडितं श्री-
मतः हरेः सुदर्शनं चक्रं प्राप्य स्वस्य गंधर्वरूपस्य लाभं प्राप्तः ॥ ४९ ॥

तेनेभेति । सरूपतां हरिणा समानं रूपं यस्य तस्य भावस्तत्ता तां गतवता
प्राप्तवता भातंगेन गजेन्द्रेण अनुयातः अनुलक्षेण गतः हरिः भगवान् पापं कि-
म्बिषं हरति नाशयति तां शरदः शरत्कालसंबन्धी यः शशधरः चन्द्रः तस्य जो-
त्स्ना चन्द्रिका तस्याः निभं सदृशं आडम्बरं यस्याः तां स्वकां स्वकीयां कीर्तिं यशः
एतस्मिन् जगति निधाय स्थापयित्वा गरुडस्य स्कन्धे उपविष्टः स्थितः भूत्वा
साम्नः वेदस्य रवः गानध्वनिरूपः गरुडपक्षपातजनितः तं शृण्वन् आकर्षयन्
सन् संभ्रमात् वेगतः स्वकं स्वीयं परमं उत्तमं धाम वैकुण्ठाख्यं स्थानं जगाम
गतवान् ॥ ५० ॥

इति श्रीमद्राजधिराजरामचंद्रचरणविरतस्मरणावदातचित्तवृत्तेः पंडावत्परिषत्प-
रिषूजितपादपंकजस्य विट्ठलपंतस्य कृतेर्गजेन्द्रचंप्वाः टीकायां तृतीय उल्लासः

उपसंहारः.

पंचविंशतिवर्षेण महादेवस्य सन्तुना ।

अथोऽयं कल्पितः संतः पंतविट्ठलशर्मणा ॥ १ ॥

समाप्तेयं चम्पूः

उपसंहारः.

विट्ठलभूकरहाटकाधिवसतिर्योन्वीक्षिकीपंडितः ।

पांडित्येन च दूरदर्शनिवहे हर्षं भृशं वर्धति ॥

श्रौतव्याकृतिधर्मशास्त्रनिगमव्यंग्यार्थवेत्ता तथा ।

वेदांतामलदृक् स विट्ठलकदिर्वर्ति पूर्णो गुणैः ॥ १ ॥

श्रीरामनाम्नवभौक्तिकमालभारिग्रीवः सदाचरणवतेनसक्तचित्तः ॥

वाराणसीजठरखन्यविगीतरत्नं विट्ठलद्वरो विजयते मम देशिकेशः ॥ २ ॥

सद्बृत्तोर्यमवत् तुषारकरवत् सर्वज्ञचुडामणि- ।

भ्रजिष्ठुः सुरराजवत् किल महादेवप्रियः श्रीदवत् ॥

यं दृष्ट्वा गजराजमोचनचणश्रीपंडरीशस्मृति- ।

लोको याति यशः स साधु सुधियां सौवस्तिकः सौत्यसौ ॥ ३ ॥

यत् पंकादि शशंकिरेमृतकरे सत्यं न तद् ब्रह्मणा ।

निक्षिप्तां परिहृत्य मंडलगतां तस्यातिमात्रां सुधां ॥

भारत्यां प्रसमीक्ष्य विट्ठलकवेरीदृक्व्ययेस्मृति- ।

नैव स्यादिति साध्वसेन जतुना देवैः कृता मुद्रणा ॥ ४ ॥

वत्रे स्वयं हि यं सर्वजनदुर्ध्यय भारती ॥ श्रीरामचरणध्यानाकिणितप्रांतचेतसं ५

तेन वाराणसीगर्भजातेन जनकेन मे ॥ श्राव्येयं निर्मिता चंपूर्णजमोक्षकथान्विता ६

ऋतुष्टवाजिविधुसंमित १७८६ वत्सरेस्मिन् ।

रक्ताक्षिनाम्नि सुदि भाद्रपदे दशम्यां ॥

व्याख्यां समापयदिमां रविसूनुघस्त्रे ।

तस्यात्मजो हि रघुवीरपदाभिधेयः ॥ ७ ॥

समाप्ता टीका.

लक्ष्मीमदस्तु सर्वांगे पुत्रद्वारमुखेष्वपि ॥ ६६ ॥
 यत्रासीदति वा लक्ष्मीस्तत्रोन्मादः प्रवर्तता ।
 कुलेष्ववतरत्येष कुष्टापस्मारवत् कथं ॥ ६७ ॥
 अध्यापयन्ति शास्त्राणि तृणीकुर्वन्ति पंडितान् ।
 विस्मस्यन्ति जज्ञिन् स्त्री बराटाः पंचषाः करे ॥ ६८ ॥
 विभर्तु भृत्यान् धनिको दत्ता वा देयमार्थेषु ।
 यावदाचकसाधर्म्यं तावल्लोको न मृष्यति ॥ ६९ ॥
 धनभारो हि लोकस्य पिशुनैर्नैव धार्यते ।
 कथं ते तल्लघूकर्तुं यतंते परया स्वतः ॥ ७० ॥
 समानरूपं पिशुने किमुपक्रियते नरैः ।
 द्विमुणं त्रिमुणं चैव कृतात्मे लालस्यिष्यति ॥ ७१ ॥
 गोकर्णे भद्रकर्णे च जपो दुष्कर्मनाशनः ।
 राजकर्णे जपः सदाः सर्वकर्मविनाशनः ॥ ७२ ॥
 न स्वार्थं किंचिदिच्छन्ति न प्रेयते च केनाचित् ।
 पदार्थेषु प्रवर्तते खलाः संतश्च तुल्यवत् ॥ ७३ ॥
 कालांतरे ह्यनर्थाय गृध्रो गेहोपरि स्थितः ।
 खलो गृहसमीपस्थः सद्योनर्थाय देहिना ॥ ७४ ॥
 शुष्कोपवासो धर्मेषु भैषज्येषु च लंघनं ।
 नृपयज्ञश्च यज्ञेषु रोचते लोभशालिनां ॥ ७५ ॥
 किं वक्ष्यतीति धनिकाद्यावदुद्विजते मनः ।
 किं प्रक्ष्यतीति लुब्धोपि तावदुद्विजते ततः ॥ ७६ ॥
 सर्वमातिथ्यशास्त्रार्थं साक्षात् कुर्वन्ति लोभिनः ।
 भिक्षाकवलमेकैकं ये हि पश्यन्ति भेदवत् ॥ ७७ ॥
 धनपालः पिशाचो हि दत्ते स्वामिन्युपस्थिते ।
 धनलुब्धः पिशाचस्तु न कस्मैचन दिव्यति ॥ ७८ ॥
 दातारोर्थेभिरर्थ्यते दातृभिः पुनरर्थिनः ।
 कर्तृकर्मव्यतीहारादहोनिम्नोन्नतिः कियत् ॥ ७९ ॥
 स्वस्मिन्नसति नार्थस्य रक्षकः संभवेदिति ।
 निश्चित्यैवं स्वयमपि भुंक्ते लुब्धः कथंचन ॥ ८० ॥
 प्रस्थास्यमानः प्रविशेत् प्रतिष्ठति दिने दिने ।
 विचित्रानुल्लिखेद्विघ्नास्तिसुरातिथिश्चरं ॥ ८१ ॥
 प्रदीयते विदुष्येकं कवौ दश नटे शतं ।

सहस्रं दाभिके लोके श्रोत्रिये तु न किञ्चन ॥ ८२ ॥
घटकं सग्यगाराध्य वैराग्यं परमं बहेत् ।
तावदर्थः प्रसिध्यति यावज्जापलमादृतं ॥ ८३ ॥
एकतः सर्वशास्त्राणि तुलसीकाष्ठमेकतः ॥
वक्तव्यं किञ्चिदित्युक्तं वस्तुतस्तुलसी वरा ॥ ८४ ॥
विस्मृतं वा हठेनेदं तुलस्याः पठता गुणान् ।
विश्वसंमोहिनी वित्तदायिनीति गुणद्वयं ॥ ८५ ॥
कौपीनं भसितालेपो दर्भा रुद्राक्षमालिका ।
मौनमेकासिका चेति मूर्खसंजीवनानि षट् ॥ ८६ ॥
वासः पुण्येषु तीर्थेषु प्रसिद्धश्च मृतो गुरुः ।
अध्यापनवृत्तयश्च कीर्तनीया धनार्थिभिः ॥ ८७ ॥
मंत्रभ्रंशो संप्रदायः प्रयोगश्रुतसंस्कृतौ ।
देशधर्मस्वनाचारे पृच्छतां सिद्धमुत्तरं ॥ ८८ ॥
यया जानन्ति बहवो यया वक्ष्यति दातरि ।
तथा धर्मं चरेत् सर्वं न वृथा धर्ममाचरेत् ॥ ८९ ॥
सदा जपवटा हस्ते मध्ये मध्येक्षिमीलनं ।
सर्वं ब्रह्मेति वादश्च सद्यः प्रत्ययहेतवः ॥ ९० ॥
आ मण्यन्तं नदीवासः समाजे देवतार्चनं ।
सततं शुचिवेषश्चेत्येतद्भस्म लक्षणं ॥ ९१ ॥
तावदीर्घं नित्यकर्म यावत् स्याद् द्रष्टुमेलनं ।
तावत् संक्षिप्यते सर्वं यावद् द्रष्टा न विद्यते ॥ ९२ ॥
भानंदवाष्परोमाचौ यस्य स्वेच्छावशांवदौ ।
किं तस्य साधनैरन्यैः किकराः सर्वपार्थिवाः ॥ ९३ ॥
दंड्यमाना विकुर्वति लाल्यमानास्ततस्तरां ।
दुर्जनानामतो नाप्यं दूरादेव विसर्जनं ॥ ९४ ॥
अदानमीषदानं च किञ्चित् कोपाय दुर्धियां ।
संपूर्णदानं प्रकृतिर्विरामो वैकारणं ॥ ९५ ॥
ज्यायानस्तवो दुष्टैरीर्ष्यायै संस्तवः किल ।
अपत्यसंबंधविधिस्वनर्थयैव केवलं ॥ ९६ ॥
ज्ञातेयं ज्ञानहीनत्वं पिशुनत्वं हरिद्रता ।
मीलन्ति यदि चत्वारि तद्विशेषेऽपि नमो नमः ॥ ९७ ॥
परीच्छिद्रेषु हृदयं परवार्तासु च श्रवः ।

परमर्मणि वाचं च खलानामसृजद्विधिः ॥ ९८ ॥
 विषेण पुच्छलमेन वृश्चिकः प्राणिनामिव ।
 कलिना दशमांशेन कालः सर्वोपि दारुणः ॥ ९९ ॥
 यत्र भार्यागिरो वेद। यत्र धर्मोयसाधनं ।
 यत्र स्वप्रतिभानं च तस्मै श्रीकलये नमः ॥ १०० ॥
 काममस्तु जगत् सर्व कालस्यास्य वशंवदं ।
 कालकालं प्रपन्नानां कालः किं न करिष्यति ॥ १०१ ॥
 कविना नीलकण्ठेन कलेरेतद्विडंबनं ।
 रचितं विदुषां प्रीत्यै राजस्यानानुमोदनम् ॥ १०२ ॥
 इति श्रीनीलकण्ठदीक्षितरचितं कलिविडंबनं समाप्तम् .

शंकराचार्यकृतं नारायणस्तोत्रं.

घननीरदसंकाश कृतकलिकल्मषनाश नारायण नारायण जय गोविंद हरे १
 यमुनातीरविहार धृतकौस्तुभमणिहार नारायण नारायण जय गोविंद हरे २
 सरसिजदलनिभनेत्र जगदारंभकसूत्र नारायण नारायण जय गोविंद हरे ३
 पीतांबरपरिधान सुरमुनिअंतरध्यान नारायण नारायण जय गोविंद हरे ४
 राधाधरमधुरासिक रजनौकरकुलतिलक नारायण नारायण जय गोविंद हरे ५
 बर्हिणवर्हीपीड नटनाटिफणिक्रीड नारायण नारायण जय गोविंद हरे ६
 मंजुलगुंजाभूष मायामानववेष नारायण नारायण जय गोविंद हरे ७
 मिलदलिकुलवनमाल आभाजितवनमाल नारायण नारायण जय गोविंद हरे ८
 मुरलीगानविनोद वेत्यस्तद्भुतपाद नारायण नारायण जय गोविंद हरे ९
 करुणापारावार वरुणालयगंभीर नारायण नारायण जय गोविंद हरे १०
 उद्धृतभूधरभार हतधेनुकचाणूर नारायण नारायण जय गोविंद हरे ११
 वारिजेभजकरुण राजितरुक्माभरण नारायण नारायण जय गोविंद हरे १२
 इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं नारायणस्तोत्रं संपूर्णम्

(काव्येतिहास-संग्रहांतर्गतानि.)

[१३.]

लघुकाव्यानि

अनेककविप्रणीतानि

अयं ग्रंथः

काव्येतिहास-संग्रहनामकमासिकपुस्तकप्रकाशकाभ्यां

यथामति संशोध्य प्रकाशितः

स च

पुण्यपत्तनस्थज्ञानप्रकाशनाग्नि मुद्रायंत्रे मुद्रितः

शकाब्दः १८१०.

MISCELLANEOUS POETICAL PIECES

BY

Various Sanskrit Authors

EDITED BY

The Proprietors of the Kavyetihasa Sangraha.

Printed at the "Dnyan Prakash" Press,

1888.

1888.

अनुक्रमणिका.

प्रकरणनाम.	कविनाम.	पृष्ठ.	प्रकरणनाम.	कविनाम.	पृष्ठ.
१ सादाशिबी	सदाशिवः	१	३४ आर्तित्राणगंगाधराष्टकं	,,	१०१
२ हेत्वाभासो-	}	१०	३५ शिवप्रचाक्षरस्तोत्रं	,,	१०४
दाहरणश्लोकाः			३६ शिवमानसपूजाष्टकं	,,	१०४
३ श्रीपादसप्तकं	युवराजः	१२	३७ मानसपूजाप्रकाराष्टकं	,,	१०५
४ देवदेवाष्टकं	सदाशिवः	१३	३८ गुरोरष्टकं	,,	१०६
५ सुधानंदलह-	}	१५	३९ आत्मानंदलहरीस्तोत्रं	,,	१०८
रीस्तोत्रं			४० भजनं	,,	११०
६ त्रिपुरदहनचरितं	,,	२१	४१ प्रबोधसुधाकरे	}	११२
७ श्रीपादिकेशस्तोत्रं	शंकराचार्यः	२७	छादशंप्रकरणं		
८ प्रबोधसुधाकरः	,,	३३	४२ ,, अनविशंप्रकरणं	,,	११४
९ वेदांतसारः	,,	५१			
१० स्वात्मानंदप्रकाशः	,,	६२	४३ रामस्तवः	मोरोपंतः	११८
११ सोपानपंचकं	,,	७४	४४ शंकरस्तवः	,,	१२२
१२ प्रश्नोत्तररत्नमाला	,,	७५	४५ अम्लानपंकजमा-	}	१२४
१३ निर्वाणदशकं	,,	७७	लाबधपंचकं		
१४ हस्तामलकः	,,	७८	४६ पांडुरंगस्तोत्रं	,,	१२८
१५ उपदेशपंचकं	,,	७९	४७ मनःप्रार्थनाष्टकं	,,	१२९
१६ स्वरूपानुसंधानस्तोत्रं	,,	७९	४८ स्फुटपद्ये	,,	१२९
१७ मनीषापंचकं	,,	८०	४९ हरिहरप्रार्थना	,,	१३०
१८ निर्वाणवट्टकं	,,	८१	५० पांडुरंगस्तोत्रं	,,	१३०
१९ यतिपंचकस्तोत्रं	,,	८२	५१ गंगाविज्ञप्तिः	,,	१३१
२० जीवब्रह्मैकत्वस्तोत्रं	,,	८२	५२ हरिसंबोधनस्तोत्रं	,,	१३५
२१ द्वादशपंजरिकास्तोत्रं	,,	८४	५३ पदं	,,	१४१
२२ अच्युताष्टकं	,,	८५	५४ रामनामाष्टकं	,,	१४२
२३ लक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रं	,,	८५	५५ पांडुरंगस्तोत्रं	,,	१४३
२४ चर्पटपंजरिकास्तोत्रं	,,	८६	५६ पदं शिवस्य	,,	१४४
२५ दशावतारस्तोत्रं	,,	८८	५७ पांडुरंगस्तोत्रं	,,	१४४
२६ आर्तित्राणना-	}	८८	५८ पदं	,,	१४६
रायणाष्टादशकं			५९ दशमस्कंधगीतिः	,,	१४७
२७ गोविंदाष्टकस्तोत्रं	,,	९१	६० आरातिक्थ्यानि	,,	१४९
२८ पंचमहायुधस्तोत्रं	,,	९२	६१ मुक्तामाला	,,	१५१
२९ परदेवतामानस	}	९२	६२ व्याजोक्तिशतकं	त्रिविक्रमः	१५८
पूजास्तोत्रं			६३ सुवर्णमुक्तासंवादः	}	१७१
३० दक्षिणामूर्त्यष्टकं	,,	९९	राश्रितः		
३१ आत्मनिंदाष्टकस्तोत्रं	,,	१००	६४ शिवगीतिमाला	विठोबाअण्णा	१७२
३२ नवरत्नमालिकास्तोत्रं	,,	१०१	६५ कटावः	,,	१८२
३३ महावाक्यस्तोत्रं	,,	१०२	६६ विलासगुच्छं	गंगाधरः	१८४

प्रकरणनाम.	कविनाम.	पृष्ठं.	प्रकरणनाम.	कविनाम.	पृष्ठं.
६७ शिवानंदलहरी	शंकराचार्यः	१८६	८० लघुवाक्यवृत्तिः	„	२१३
६८ कालभैरवाष्टकं	„	१९७	८१ धन्याष्टकं	„	२१४
६९ विश्वनाथनगर्याष्टकं	„	१९७	८२ आकाशशतकं	अच्युतकविः	२१५
७० वज्रसूचिः	„	१९८	८३ तारावलिः	गोपालकविः	२२२
७१ शिवाष्टकं	„	२०१	८४ श्रीरामचरितं	} आग्निवेश्यरा- मायणांतर्गतं	२२५
७२ सदाचारस्तोत्रं	„	२०२	८५ अष्टादशश्लोकी गीता		
७३ प्रश्नोत्तरमाला	शुकाचार्यः	२०५	८६ वेदान्तसमासः	शंकराचार्यः	२२१
७४ पांडुरंगाष्टकं	शंकराचार्यः	२०७	८७ कलिविडंबनं	नीलकण्ठदीक्षितः	२२१
७५ शुकाष्टकं	„	२०८	८८ नारायणस्तोत्रं	शंकराचार्यः	२२८
७६ शिवपंचकस्तोत्रं	शंकराचार्यः	२०९			
७७ गंगास्तोत्रं	„	२१०			
७८ हरिनाममाला	„	२११			
७९ प्रश्नोत्तरमाला	} „	२१२			
पूरणिका					

समाप्ता.

शुद्धिपत्रं.

पृष्ठं.	पंक्तिः	अशुद्धं.	शुद्धम्.
१	२४	कल्प	कल्प
३	५	संलग्न	संलग्न ३०
"	२३	मूर्धा	मूर्धा
"	२५	दलंता	दलंता
५	७	ब्दि	द्वि
८	११	स्वात	स्वांत
"	२१	क्षमा	क्षमा
९	१०	युद्धांकणस्य	युद्धांगणस्य
"	२९	सामलासा	सामलासा
"	३०	दंड	दंडः
"	३३ ३२ इदं पद्यं...	दुर्बोधाः	(ही सर्व ओळ रद्द समजावी)
१०	५	मां	मां
"	३३ ...		२२ श्लोकाः १२-१६ क्लि- ष्टा अतएव दुर्बोधाः
११	३१	चंद्र	चंद्रः
"	३२	मातुः	यातुः
१२	३२	नखाळि	नखालिः
१३	२२	देवदेवाष्टकम्	देवदेवाष्टकम्
१५	९	निपठंति	पिपठंति
१६	२८	भंग	भंगः
१७	२६	हिम	हिमं
१८	३०	सुवास	सुवासः
१९	३१	अश्व	अश्वः
२०	२	भवत्	भव
"	१६	जन्यून	जंतून
"	१७	निषण्णान्	निषण्णान्
२१	३९	कालं	काल
२२	२९	मुखा	मुखा
"	२३	समासात्	समासात्
२४	४	प्रचारस्तत्रापि	प्रचारश्च तत्रापि
"	१४	तस्मान्नो	तस्मान्नो
४४	२३	लोकात्	लोकात्
४५	१३	घ्यनेकेषु	घ्वनेकेषु

पृष्ठं.	पंक्तिः	अशुद्धं.	शुद्धम्.
४६	२	मुखे	प्रतिमुखे
४८	२४	क्षणमि	क्षणमि
५०	२३	विषयान्न	विषयान्न
५१	१०	सकर्म	सत्कर्म
५४	२०	भृतार्थ	भृतार्थ
५६	१३	धीरो यस्तु	धीरा यस्तु
५७	३	सिद्ध्यति	सिद्ध्यति
"	६	प्रत्यग	प्रत्यग
५९	१०	आध्या	अध्या
"	१४	नाहंकारा	नाहंकारो
६१	३०	व्यामासि	व्याभासि
६२	२	ब्रह्मविद्	ब्रह्मविद्
६७	१८	जालानाम्	जालानाम्
७१	३३	त्रैतद्वापर	त्रैताद्वापर
७३	१८	भव	भव
"	३०	पच	पंच
७५	११	हेयमपि च	हेयमत्र (पा. भे.)
"	२०	गुरुरथ तत्त्व- ज्ञः सत्त्व	{ गुरुरधिगतत- त्वः स्वपर (पा. भे.)
"	२८	भय	भव
७६	५	दारिद्र्य	मौढ्य (पा० भे०)
"	९	के शशधर निकरानु कारिणः स- ज्जना एव	{ कथय पुनः के सत्त्वपरिकल्प समा सज्जना येच (पा० भे०)
"	११	सत्यं	साध्यं (पा० भे०)
"	१४	किमनर्थ फ- लमसज्जन संगतिः का सुखदा सा- धुजनमैत्री	{ किमनर्थफलं मानमयतं का सुखावहा मैत्री (पा० भे०)
"	१८	यदनवसरे	यदवसरे
"	३४	नो समर्प्यते	नार्चते (पा० भे०)

पृष्ठं.	पंक्तिः	अशुद्धं.	शुद्धम्.	पृष्ठं.	पंक्तिः	अशुद्धं.	शुद्धम्.
॥	२५	मूर्खस्य इ०	मूर्खस्य शंकि- तस्य विषादि- तस्य कृतघ्नस्य (पा० भे०)	॥	२४	घृतैः	घृतैः
॥	२६	कः पूज्यः इ०	कः साधुः सद्- वृत्तः कमधम- माचक्षते च- लितवृत्तम् (पा० भे०)	॥	२५	पुनरुष्ण	पुनरुष्ण
॥	२७	कस्मै इ०	कस्मै नमस्क्रिया स्यात् देवानामपि प्रधानाय (पा० भे०)	॥	२८	तंत्रिकान्	तांत्रिकान्
७६	२१	द्विजितव्यं	द्वेजितव्यं	५४	३०	सततमहं	संततमहं
॥	३०	क स्यातव्यं नाट्ये पथि	क स्यातव्यं न्यायपथे (पा० भे०)	१८	२६	पूजा	पूजा
७७	२	विद्युद्विल सित इ०	विद्युच्छलं किं स्या द् दुर्जनसंगस्तथा युवतयश्च (पा० भे०)	१०४	३२	स्वस्थस्य	स्वच्छस्य
॥	१	निष्प्रकंपाः	निष्पापाः	१०५	११	प्रक्षिण	प्रदक्षिण
॥	४	प्रशस्त	प्रशस्य (पा० भे०)	॥	१८	त्येष	त्येष (पा० भे०)
॥	५	कुत्र क खलु (पा० भे०)		॥	२१	स मे	मम (पा० भे०)
॥	७	किं तद्व- देति इ०	किं तद्वदन्ति सुधियो निर्गततमसो विशे- षेण (पा० भे०)	॥	२५	कोट्यंशले-	कोट्यंशलेशक-
८३	८	वन्है	वन्हौ	॥	३०	न्मुनिः	त्सुधीः (पा० भे०)
११	११	गोपीमंडलगोष्ठी	गोपीमंडल भेदमभेदाभं श- शब्द गोखुर	१०५	३१	लोक	रूप (पा० भे०)
॥	२०	निर्धूतो इ०	शशब्दगोखुर नि- र्धूतोद्धृतधूली धूसरसंभाग्यम्	॥	३१	रूपिणा	रूपिणः [पा० भे०]
॥	२७	कारणमादि	कारणकारणमादि	१०६	४	नित्यं	विद्यान्
॥	२८	शिरसि नृत्यंतं	शिरसि मुहुर त्यंतं सुनृत्यंतं	१११	२१	कटिबर	कटिकर
१२	८	गोविंदाग्नि	गोविंदाग्नि	११२	१३	भगवंत	भगवंतं
५३	२	सुतुलिका	सुतुलिका	११९	१३	असक	असक
॥	३	विभूषिता	विभूषिता	॥	॥	सुधातः	सुधातः
॥	२३	दकैः	दकैः	१२०	४	नसा ध्रुः	न साधुः
				१२२	८	मुहपमाप्रोषि	मुहमाप्रोषि
				१३३	३१	त्वत्तोऽन्ये ये	त्वत्तोऽन्ये [पा० भे०]
				१३४	६	गंगेऽयम्	गंगेऽहम् (पा० भे०)
				॥	७	स्मरति	स्मरतु [पा० भे०]
				॥	॥	संताने	संतानं
				॥	॥	विषयिनां	विषयिणां
				॥	८	संपदे	संपदं [पा० भे०]
				॥	११	च निमज्जन्	कृतमज्जनः (पा० भे०)
				॥	२१	त्वां	यशः
				॥	२५	प्राप्तोत्वयमयि	प्रप्तोत्वयमयि (पा० भे०)
				॥	२६	मनिम्	मन्ये (पा० भे०)
				॥	३१	प्रणमन्नयनं	प्रणमद्वनं
				१३५	२	भवव्यथाशमनाः	भवव्यथाः शमिताः (पा० भे०)
				॥	३	शमनाः	शमिताः (पा० भे०)
				॥	७	सुखमयमयि	सुखमयमयि (पा० भे०)
				१३६	८	श्राभृत्कौ	श्रीभृत्कौ

पृष्ठ.	पंक्ति:	अशुद्धं.	शुद्धम्.
१४२	१४ धत्तरः	धत्तरः	
१४६	२७ प ि त्राण	परित्राण	
१४८	४ चिता	चिता	
१५१	२८ हेतुरत्रैकम्	हेतुरत्रैव (पा. भे.)	
"	२९ हि विकलोपि	हि बाहुविकलोपि	
१५२	१२ तं	वत (पा. भे.)	
"	१८ भवत्पदः	भवत्पदः	
"	१९ फलमनय	फलमनयतरो-	
"		तरोऽदितं	रुदितं
१५३	२ ज्वाला	ज्वलना (पा. भे.)	
"	५ तृष्णी कै	तृष्णीकै	
"	१३ नैत्रि	नैव	
"	१९ स्वयाश्रिया	श्रियास्त्वया	
"		[पा. भे.]	
"	२५ आतावा	आतास्ते	
"	२७ ओळीनंतर	ओ जावल्क्य	
"	ही एक अ-	शिष्य त्वा	
"	धिक आर्या	यथा जहाति स-	
"	एका प्रतीत	भिष्टा । जामातरं	
"	आढळते.	तथा ते कन्या	
"		ऽनन्या सती व-	
"		ने भवने	
१५४	२ हीतिमहो	हीति महो	
"	३ मदश्चकार	मधश्चकार	
"	४ न्वगुहा	स्वगुहाम्	
"	५ भुक्ता	मुक्ता (पा. भे.)	
"	७ वंचकेन	अंबुकेन (पा. भे.)	
"	१८ पर्ण	पत्र	
"	१९ माले हाथैव	मालेवाथैव	
"	१९ जानेन्या इ०	जाने न्यासा-	
"		पहारिणी त्वा-	
"		हम् (पा. भे.)	
"	२२ कदलि	कदली	
"	२८ मृगयावीक्षण-	मृग यामीक्षण	
"	विजितं	विजितः	
"	३१ सत्याचिंतांगि	सत्यचिंतांगि	
१५५	२ सत्या गो-वत्स-	सत्यागो वत्स	
"	त्यागोचितं	त्यागोचितं	
"	१ वीक्षितमाक्षि	लाक्षितमाक्षि	
"	१६ पापेन	तापेन	
"	१९ निक्षिळलक्ष	नक्षिळलक्ष	

पृष्ठ.	पंक्ति:	अशुद्धं.	शुद्धम्.
"	" चापिवीरमणिः	चापि वीरमणिः	
१५६	५ भ्रांतस्वांतः	भ्रांतः भ्रांतः	
"	भ्रांतः	स्वांतः कांतः	
"		(पा. भे.)	
"	६ दासवरः	दासचरः (पा. भे.)	
"	७ अर्णवमेकमरिं	अर्णवमेकमरिं	
"	८ बलो रिपुमाशुगः	बलोरिपु-	
"		रमाशुगः	
"	९ वित्तः	दूतः (पा. भे.)	
"	१३ क्षुब्धाः	क्षुभिताः (पा. भे.)	
"	१६ आर्याम र	आर्यामपश्य-	
"	यमहित	महित	
"	१७ धर्म	धर्म	
१५६	२६ सक्तः	रतः (पा. भे.)	
"	२८ नमते विचार्य	नमतेऽविचार्य	
"	३१ कोऽपि	हंत (पा. भे.)	
१५७	३ अस्त्र	अस्त्र	
"	७ सिधौ	सिधो (पा. भे.)	
"	११ कालकूटाश-	कालकूटाशशु-	
"	शिखि	लिशिखि	
"	१६ वन्देरपि तमं	वन्देरतितमा-	
"	पदामूलं	यदाशूलं	
"	तमं -	जगन्मता	
"	१९ विषादमधिको-	विषादमाधि-	
"	भ्रतिमासा	कां नुतिमासा	
"	२१ अवताद्	अवतां (पा. भे.)	
"	२८ पेयवाणि	पेयवारि	
"	३१ मितारि	मतारि	
१५८	८ हासन	हा स न	
"	९ ये नास्त्यिषल	येनास्त्यिषल	
१६१	१५ प्रेयसां	प्रेयसां	
१६२	९ पंचमाचित	पंचमाचित	
"	१२ जनैर्मुक्त्वा	जनैर्मुक्त्वा	
१६६	२४ वदि	यदि	
१६९	५ यन्नाम्ना	यन्नाम्ना	
१७०	४ धातुनिमान	धातुनिमान्	
१८३	१९ शत्रुप्रागद	शत्रुप्रागद	
"	२२ रक्षोक्षण	रक्षोगण	
१८६	३२ वैष्टे	वैष्टे	
१८८	१२ पृरित	पृरित	
१९०	१२ विभूषणमय	विभूषणमयं	

११५	५	मेतकस्य	मेवकस्य	२१०	१८	पततित्यसौ	पतत्यसौ
,	१०	गिरिसीम्नि	गिरिसीम्नि	२१०	२०	गणे	गंगे
११७	६	ब्रह्मांडं	ब्रह्मांडं	२१२	६	धृतभूभारं	हृतभूभारं
११८	२८	मांडूक्युद- रोपन्नः	} मंडूक्युदरोत्पन्नः	,	२६	कमला चित्ताय	कमला सु- विमलाचित्ताय
,	३२	श्वेतवर्णः		२१६	२१	जगत	जगत्
२०५	२९	जितानिकानि	जितानि यानि	२१८	९	माहासिद्धि	महासीद्धि
२०६	२५	निर्म तेशभक्तिः	निर्ममतेशभक्तिः	२२६	६	चित्रकूटे	चित्रकूटे
२०७	१३	कौ	कौ	,	२६	तयोदशे	त्रयोदशे

समाप्तं.

अनुक्रमनंबर

ग्रंथाचें नांव.

कि०. ट० हा०.

दपये. आ०. आ० पै.

२४ अनेककविकृत भाग ३ रा	२	०	२	६
२५ श्रीरामदासस्वामीकृत रामायण व इतर कांहीं प्रकरणें	१	८	१	६

संस्कृत ग्रंथ.

१ मुकुटानंदभाण काशोपनिषदविरचित *	०	६	०	६
२ मंत्र रामायण-मोरोपंतकृत *	१	४	३	०
३ मदालसा चंपू-त्रिविक्रमकृत *	०	६	१	०
४ नीलकंठ चंपू-नीलकंठ कविकृत *	०	६	१	०
५ हेतुरामायण-विठोबा अण्णाळत *	०	१०	१	६
६ काले सुकुल म नाम ग्रहसन *	०	५	०	६
७ शिवधर्मा पूर्वीर्द्ध-पुरुषोत्तम पंडितकृत	१	८	२	०
८ पंत विठ्ठल कविकृत-सुश्लोक लाघव.	१	५	१	६
९ युवराज कविकृत-रामकाव्य.	१	०	१	६
१० वेदांत केसरी-शंकराचार्यकृत	०	९	१	०
११ शिवकाव्य उत्तरार्द्धम-पुरुषोत्तम पंडित कविकृत	१	५	१	६
१२ पंत विठ्ठलकविकृत गजेश चंपू	०	८	१	०
१३ लघुकाव्यानि-अनेककविकृत प्रकरणें	२	८	२	०
राजव्यवहार कोश	०	६	०	६
अमरु शतक	०	६	०	६
पुष्पवाण-विलास	०	१४	०	६

संस्कृत किरकोळ प्रकरणें.

कृष्णस्तवराज-मोरोपंतकृत *	०	१	०	६
प्रभुवंश काव्य *	०	२	०	६
शिवाय्या शतक-मोरोपंतकृत *	०	१	०	६
अनुभूती लेश-वामन पंडितकृत *	०	२	०	६
कंपनी प्रताप मंडनम् *	०	३	०	६
श्री कृष्ण भक्ति चंद्रिका नाटक *	०	३	०	६
शंकराचार्यकृत अपरोक्षानुभूति *	०	१	०	६

ज्यांच्या नांवावर * अशी फुली केली आहे तीं प्रकरणें सुटी आहेत. बांधिलेली नाहीत, बांधून पाहिजे असल्यास त्याबद्दल खर्च ८१ आणा निराळा पडेल.

विज्ञापना.

ईशकूपेने काव्येतिहास-संग्रहाच्या दहाव्या वर्षाचा शेवटचा अंक आज बाहेर पडत आहे. इतिहास, महाराष्ट्रकाव्ये व संस्कृत काव्ये या प्रत्येक विषयाची दरसाल सुमारे २०० पृष्ठे या मानाने या दहा वर्षांत आम्ही या तीन विषयांपैकी प्रत्येकाची सुमारे २००० पृष्ठे यथामति छापून काढिली. त्यामुळे इतक्या ६००० पृष्ठांच्या ग्रंथाचा ईश-कूपेने व लोकांच्या मदतीने जीर्णोद्धार झाला.

संस्कृत ग्रंथ छापण्याचे काम काव्यमाला व ग्रंथरत्नमाला या मासिक पुस्तकांनी आज दोन वर्षे उचलल्यामुळे आमच्या मासिक पुस्तकांतील संस्कृत काव्ये हा भाग पुढील अकराव्या वर्षाने पहिल्या अंकापासून अजीबात गाळून टाकण्याची योजना केली आहे. जी संस्कृत प्रकरणे सन १८८७ साली छापत होती ती सर्व पुर्वी कडून त्यांची शुद्धिपत्रे व मुखपत्रे या शेवटच्या अंकी दरोबस्त छापिली आहेत.

मराठी अनेक कवि भाग ३ रा, रामदासस्वामीकृत कविता, मोरो-पंतकृत कविता भाग २ रा ही प्रकरणेही संपवून टाकिली आहेत. इतिहासाची ही जी प्रकरणे संपविण्याजोगी होती ती संपविली आहेत. आतां मोरोपंत वामनासारक्या इतम कवींची काव्ये उपलब्ध नसल्या-मुळे फक्त एक कर्मा म्ह० ८ पृष्ठे मात्र मराठी काव्यांकडे देऊन बाकीचे पांच कर्मे म्ह० ४० पृष्ठे ऐतिहासिक उपलब्ध लेख मोठ्या झपाट्याने छापून टाकून हा इशोग वर्ष दोन वर्षांत समाप्तीस त्याचा अशी योजना मनांत आणिली आहे, ती सिद्धीस नेणार श्री परमेश्वर समर्थ आहे.

जनार्दन बाळाजी मोडक,
काशिनाथ नारायण साने.